SEMPRE'S EEUWFEEST

KRONIEK DOOR JHR. MR. F. G. W. J. BACKER

LEIDEN — S. C. VAN DOESBURGH — 1931

14 E 49

SEMPRE'S EEUWFEEST

1831 — 8 DECEMBER — 1931

24.45 29.4220 St Boston

SEMPRE'S EEUWFEEST

1831 — 8 DECEMBER — 1931

KRONIEK VAN HET LEIDSCH
STUDENTEN MUZIEKGEZELSCHAP

„SEMPRE CRESCENDO"

DOOR

JHR. MR. F. G. W. J. BACKER

LEIDEN — S. C. VAN DOESBURGH — 1931

RIJKSUNIVERSITEIT TE UTRECHT
2023 5804

AAN HET BESTUUR VAN HET

LEIDSCH STUDENTEN MUZIEKGEZELSCHAP

„SEMPRE CRESCENDO"

TER GELEGENHEID VAN HET HONDERD-JARIG

BESTAAN NAMENS DE OUD-LEDEN AANGEBODEN

DE REÜNIE-COMMISSIE:

JHR. MR. RH. FEITH, VOORZITTER

JHR. MR. F. G. W. J. BACKER, SECRETARIS

Het voornemen om ter gelegenheid van het twintigste lustrum de geschiedenis van het Leidsch Studenten Muziekgezelschap „Sempre Crescendo" in een geschriftje vast te leggen, is tot verwezenlijking kunnen komen, dank zij veler vriendelijke belangstelling.

Met erkentelijkheid gedenkt de bewerker inzonderheid :
de Redacties der „Nieuwe Rotterdamsche Courant" en van „Het Vaderland",
het Gemeente-Archief te Leiden,
het Museum Scheurleer te 's Gravenhage,
Mevr. H. Doornbos—Halbertsma, de Dames van Kaathoven, Mr. A. J. Labouchere, Ir. C. Leemans, de Heer A. D. Loman Jr. en Mr. J. A. H. Baron van Zuylen van Nyevelt.
Tot den Heer H. E. Stenfert Kroese, die aan de uitgave zooveel zorg wijdde, richt hij mede gaarne een woord van warmen dank.

Moge dit werkje welkom zijn aan allen, in wier studentenherinneringen „Sempre Crescendo" een plaats inneemt.

8 December 1931. BACKER.

HOOFDSTUK I

GESCHIEDENIS

Hoor ik op Sempre een waldhoorn
Of ook wel een turksche trom.....
Piet Paaltjens. Snikken en Glimlachjes.

„Korten tijd na den terugkeer van het Studenten-Jager-Korps uit het Leger, besloten ook eenige der Academie-Burgers, wie liefde voor de Kunst tot elkander had gebracht, eerst tot onderlinge oefening, een muzikale vereeniging daar te stellen, en binnen weinige weken telde de Hoogeschool onder hare nuttige instellingen het Studenten-Concert Sempre Crescendo." Aldus Dr. C. Leemans in zijn „Oudheidkundig Gelegenheidsschrift", uitgegeven bij het 10-jarig bestaan der Maatschappij voor Toonkunst te Leiden [1]).

In zijn „Studenten-leven" geeft Klikspaan een eenigszins ander relaas. Hij schrijft : „Sempre-crescendo's vestiging dagteekent van December 1831. Eenige kwakken [2]), die zich te 's Hage niet zonder gelukkig gevolg op de beoefening der Toonkunst hadden toegelegd en een gezelschapje aan die ontspanning gewijd met den prophetischen naam van Sempre Crescendo bestempeld hadden, bracht het toeval met eenige kunstminnende kweekelingen van de Noordwijksche kostschool als studenten te gelijk aan de Leidsche Universiteit en stelde hen aldaar in de gelegenheid de werkzaamheden terstond vereenigd te hervatten, zoodat zij de inrichting eenvoudig van de Hof- naar de Academiestad over te planten hadden. De wind was der muziek gunstiger dan den rijmlust ; den Student-Toonkunstenaar viel een zachter lot ten deel dan den Student-Autheur. Sempre werd spoedig

[1]) De Zangles, eene grieksche beschilderde drinkschaal van het Nederlandsche Museum van Oudheden te Leyden.
[2]) Spotnaam voor de leerlingen der oude „Latynsche school".

algemeen erkend en begrepen onder de roemvolle instellingen der Academie ; allen beschouwden het een voorregt zich als leden in de vereeniging te zien opgenomen."

Veilig mag men aannemen, dat Dr. Leemans — medeoprichter, de eerste penningmeester en tot aan zijnen dood toe een der meest belangstellende Eere-leden van het gezelschap — van de voorgeschiedenis beter op de hoogte was dan Klikspaan. Ook pleit hiervoor de omstandigheid, dat de Leidsche Jagers in de eerste helft van Maart 1831 in het kantonnement Oosterhout een concert georganiseerd hadden en toen het denkbeeld bij hen zal zijn opgekomen na hunne terugkeer te Leiden zich tot een gezelschap te vereenigen. De oprichters waren dan ook meerendeels Leidsche Jagers.

Ten slotte kan uit het „Verhaal der Inwijding van het gedenkteeken ter nagedachtenis van L. J. W. Beeckman, gesneuveld als Vrijwillig Jager der Leydsche Hoogeschool" nog een argument worden geput pro Dr. Leemans. Men vindt n.l. aldaar de mededeeling, dat bij den aanvang door de leden van het (uit ingezetenen van Leiden bestaande) Toonkundig Gezelschap Musis Sacrum een Krijgs- en Treurmuzyk (Marche Funèbre) wordt aangeheven. Nu zou ongetwijfeld Sempre zich bij die plechtigheid (op 22 Juni 1832) niet door een ander gezelschap hebben laten verdringen, waren niet de werkende leden toen als Jagers in functie. (Wel heeft zich een uit studenten samengesteld zangkoor doen hooren, hetwelk gezangen uitvoerde, gecomponeerd door den student J. Enschedé op tekst van den student J. P. Heye.)

Dat men echter den naam Sempre Crescendo aannam, in plaats van zich eene (gelijk juist in dien tijd te verwachten zou zijn) Latijnsche benaming te kiezen, mag wellicht aan den invloed der door Klikspaan bedoelde jeugdige Hagenaars worden toegeschreven.

Over de oprichting en den naam is men het blijkbaar spoedig eens geworden; den 22 November 1831 toch wordt de Jager-Compagnie bij haar terugkeer plechtig verwelkomd en reeds Woensdag 8 December 1831 wordt des avonds te half zes de oprichtingsvergadering geopend. Nadat de wetten zijn aangenomen en het Bestuur geconstitueerd, neemt om half zeven „de muzyk" een aanvang. De notulen vermelden nog, dat de

entree en contributies worden verzameld ter somma van Fl. 60, dat de onkosten van den avond bedragen Fl. 12.50 en dat het gezelschap te tien uren uiteengaat.

Het eerste Bestuur bestond uit : A. A. Deenik, Voorzitter, P. A. Schill, Secretaris, C. Leemans Thesaurier en J. M. Huyssen van Kattendyke, Commissaris ; terwijl mede-oprichters waren de studenten : J. M. van Gent, H. Middelhoven, D. E. van Marle, J. J. E. van den Brandeler, P. C. Stadnisky, K. J. C. Stakman Bosse, P. Blussé, J. E. Nuhout van der Veen, L. H. Schumer, J. Enschedé, J. F. van Hoogstraten, J. P. van Blarkum, L. A. J. Gericke, en op de oprichtingsvergadering J. M. Leendertz en A. A. del Court als werkende leden worden voorgesteld en aangenomen.

Een eerbiedig woord van hulde aan hunne nagedachtenis — en inzonderheid aan wijlen Dr. Leemans — mag hier niet ontbreken. Hun werk heeft stand gehouden.

Welk programma dien eersten avond ten gehoore is gebracht, is niet meer bekend. Het oudste nog bewaard gebleven programma dateert van Woensdag 1 Februari 1832 (vermoedelijk de derde muziekavond) en luidt als volgt :

N°. 1. Simfonie van Wilms.
N°. 2. Concert voor de piano, uitgevoerd door den Heer Leemans.
N°. 3. Wapenlied voor 4 stemmen, muzijk van den Heer J. Enschedé.
N°. 4. Finale der simfonie.

N°. 5. Simfonie van Hoffmeister.
N°. 6. 2 duetten door de heeren Daniëls en Groeneveld.
N°. 7. Trio uit Guilleaume Tell van Rossini.
N°. 8. Ouverture van Johan van Paris.

Het programma is geschreven op een half velletje postpapier. Klaarblijkelijk heeft men eenige exemplaren op de tafeltjes neergelegd. N°. 3 van het programma toont aan, dat de Tiendaagsche Veldtocht nog in ieders geheugen ligt !

Na de oprichtingsvergadering is men voor de Kerstvacantie nog eenmaal bij elkaar gekomen en daarna vindt elken Woensdag om de 14 dagen eene bijeenkomst — vergadering genaamd — plaats, aanvankelijk in den Schouwburg, sedert 6 Maart 1833 in de Stads-Gehoorzaal (mag men Klikspaan gelooven al een zeer

tochtig en ongeschikt gebouw). De tusschenliggende Woensdagen zijn bestemd voor repetitie.

Eerst wordt in een kleine zaal de agenda behandeld (ballotage van nieuwe werkende of buitengewone leden e. d. alsmede contributie (50 cent per avond) en entree geïnd) en daarna neemt in de inmiddels volgeloopen groote zaal „de muzijk" een aanvang, overeenkomstig een programma, op de vorige vergadering opgemaakt (besluit van 30 Januari 1832) en in een mahoniehouten lijst gevat ter vergadering aanwezig, evenals eene, ook in eene mahoniehouten lijst gevatte, opgave der werkende en honoraire leden en een bord, waarop het sigillum van het gezelschap is afgebeeld (besluiten van 3 October 1832).

Blijkens een in het Museum de Lakenhal aanwezigen afdruk vertoont het zegel een „Harp, waarachter zonnestralen op een voetstuk met de letters S. C. Als randschrift de volledige naam en 1831."

Omtrent de introductie bevat het reglement verschillende bepalingen. „De Professoren, Lectoren en Leden van den Senaat aan deze Hoogeschool" konden op ieder concert worden geintroduceerd, zoo ook de oud-werkende leden, de werkende leden van Musis Sacrum (het in 1828 door ingezetenen van Leiden opgerichte muziekgezelschap onder directie van A. Le Lievre) en vreemdelingen. De „ingezetenen dezer stad" konden worden geintroduceerd „doch niet meer dan één door elk lid en dezelve persoon slechts eens in elken termijn". Eindelijk kon — Klikspaan maakt er gewag van — een lid, dat op dien avond eene obligaat partij vervult, een student niet-lid van Sempre introduceeren, doch kon deze student niet meer voor de tweede maal worden toegelaten.

De vraag is toen gerezen, of „ingezetene" dan wel „student" zijn zij, die na hunne promotie in de medicijnen blijven doorstudeeren in de chirurgie of obstetrie. (Een zoodanige wijze van studeeren in de medicijnen was dus blijkbaar niet ongewoon.) Niemand minder dan Thorbecke heeft daarop het advies gegeven dat de hierbedoelde categorie personen als „ingezetenen" dienden te worden aangemerkt.

De toehoorders bestonden voorts uit de Buitengewone Leden, de „bêtes noires" der werkende leden, die door uit hun midden gekozen Commissarissen tot stilte tijdens de uitvoering moesten

worden aangemaand. Die Buitengewone Leden hebben niet alleen tallooze ordeverstoringen op hun geweten — gelijk Klikspaan en menige almanak humoristisch beschrijven — doch zij hebben vele inwendige moeilijkheden veroorzaakt, doordat zij op grond hunner contributiebetaling mede-zeggenschap eischten en hiertegen werd geageerd door de werkende leden, die in hen niets meer dan toehoorders zagen.

Van de programma's dier eerste tijden zijn vele bewaard gebleven. Zij tellen in den regel 8—12 nummers, waaronder eene symphonie, die gedeeltelijk bij den aanvang, en voor het andere deel als laatste nummer voor de pauze wordt ten gehoore gebracht ![1]), een koornummer, twee orkestwerken en eenige obligaten, waarbij blijkt van veel voorliefde voor blaasinstrumenten. Men vraagt zich af, wat van de concerten moet zijn terecht gekomen, — met één repetitie ! — Toch schijnen de uitvoeringen — 15 vergaderingen in 9 maanden, voorts een armenconcert en een invitatieconcert — in den smaak te zijn gevallen, want Sempre bloeide in die dagen zeer en telde eenige honderden buitengewone leden. Dat bij de werkende leden de bedoeling voorzat zoo serieus mogelijk te werk te gaan blijkt b.v. uit het feit, dat in 1833 het plan wordt opgevat op 17 December — zijn geboortedag — een invitatieconcert te geven uitsluitend aan v. Beethoven gewijd. Toen echter het voorstel om bij die gelegenheid het orkest te versterken, wordt verworpen, ziet het Bestuur van zijn voornemen af „daar zulks niet op een dien man waardige wijze zou kunnen geschieden." Ook wordt in datzelfde jaar besloten, dat ieder, die werkend lid wil worden, gehouden zal zijn 2 repetities en 2 avonden mede te spelen, alvorens geballoteerd te worden. Ten slotte wordt er boete gesteld op het medebrengen van honden bij de uitvoeringen !

Den 10 December 1832 bevat de Leydsche Courant onderstaande advertentie :

Concert van het Muzijkgezelschap Sempre Crescendo ten behoeve der Armen dezer stad op Morgen Dinsdag 11 December in den Schouwburg op de Oude Vest te Leyden des avonds te half zeven precies.

N.B. Degenen, welke zich van toegangsbilletten wenschen te voorzien, vervoegen zich ten kantore van de Boekhandelaars D. du Mortier en Zoon, hoek van de Salomon- en de Heerensteeg.

[1]) Aldus ook op het concert, beschreven in de Camera Obscura (de Familie Kegge).

Het instituut der Armen-Concerten doet hiermede zijne intrede : eene traditie, welke steeds is gehandhaafd. Op de vergadering van 17 October 1832 was het besluit daartoe genomen en voorts bepaald :

1. dat ieder werkend lid zal medespelen,
2. dat de Heer Wetrens zal dirigeeren,
3. dat het orkest zal versterkt worden met strijkinstrumenten, obois, hoorns en trombones,
4. dat eene draperie zal worden aangebragt op den achtergrond van het tooneel.

De authentieke Staat van Ontvangst en Uitgaaf — nog in het bezit van en welwillend aangeboden door Ir. C. Leemans, kleinzoon van den eersten penningmeester — wijst aan een batig saldo van Fl. 500.76, hetwelk wordt afgedragen aan de Leidsche Maatschappij van Weldadigheid. Onder de uitgaven wordt vermeld : Fl. 120 voor 12 Haagsche muzykanten en Fl. 5 aan den dirigent (die muzykanten waren leden van de Hofkapel, d. w. z. musici van erkende verdienste !). De verkoop van kaarten had Fl. 769 opgeleverd. (Zie afbeelding.)

Het programma luidde :

EERSTE AFDEELING

1. Symphonie van Beethoven N°. 5.
2. Polonaise voor de viool, van A. Claes.
3. Cantate.
4. Concerto voor de fluit, van L. Drouet.
5. Aria uit de Gaza Ladra.
6. Finale der Symphonie.

TWEEDE AFDEELING.

7. Ouverture der Berggeist, van Spohr.
8. Divertissement uit de Muette de Portici, voor de violoncel, van Kömmer.
9. Cantate van Rink.
10. Variatiën voor de piano (Quatre mains), van C. M. von Weber.
11. Duo uit de Vestale, van Spontini.
12. Ouverture der Freyschütz, van C. M. von Weber.

De aanvang ten half zeven ure precies.

Wie de verschillende soli hebben voorgedragen, blijkt niet en de notulen bepalen zich tot de laconieke mededeeling : alle

leden aanwezig en het publiek talrijk ; alles loopt te 11 uren in de uiterste orde af.

Ook hier treft het als merkwaardig beeld van de opvattingen dier tijden, dat men de symphonie kalmweg in twee heeft ge sneden.

Den volgenden dag wordt den dirigent namens de werkende leden een geschenk aangeboden, bestaande uit een „dirigeerstok van koningshout met goud montuur."

De volgende armenconcerten hadden plaats op Woensdag 26 Februari 1834 en 16 December van hetzelfde jaar. Omtrent het eerste lezen wij in de Leydsche Courant van 7 Maart 1834 : „Den Heeren Burgemeester en Wethouders dezer stad is vanwege H.H. Commissarissen van het Genootschap Sempre Crescendo ter hand gesteld de som van Fl. 670, zijnde de zuivere opbrengst van een concert op 26 februari j.l. ten behoeve der armen gegeven, waarvan Fl. 500 ter beschikking van de Algemeene Armbesturen is gesteld en Fl. 150.22 is gegeven aan de Leydsche Maatschappij van Weldadigheid en waarvoor bij deze aan de edelmoedige gevers den welverdienden dank openlijk wordt toegebragt."

Van het concert op 16 December 1834 valt te memoreeren, dat eene symphonie door het werkend lid J. J. Viotta gecomponeerd en aan het gezelschap opgedragen, ten gehoore wordt gebracht [1]).

Trouwens in die jaren telt de studentenmaatschappij vele mannen van cultuur onder hare leden. Behalve de reeds genoemde Viotta en Heye, verblijven in Leiden de student-componist Enschedé en de student-auteurs Beets, Kneppelhout, (Klikspaan) v. d. Linde (de Schoolmeester) Hasebroek en wat later Busken Huet, Haverschmidt (Piet Paaltjens) Alexander Verhuell, Laurillard en Vosmaer. Wel leeft men in een periode van onderlingen strijd tusschen de z.g. ontgroen-Senaten en de Corpsen Duce Minerva en Vis Unita Fortior (welke in 1839

---

[1]) Viotta, de componist van het „Triomfantelijk Lied van de Zilvervloot", tekst van J. P. Heye, en zoo vele andere volksliederen, promoveerde in 1837 op een proefschrift: de voce sana et morbosa, vermoedelijk de eerste wetenschappelijke verhandeling over den zang in Nederland gepubliceerd. In het Nederlandsche muziekleven heeft hij als voorzitter der Maatschappij tot bev. der Toonkunst een belangrijke rol gespeeld. Hij was de vader van Mr. Henri Viotta (in 1874 ab-actis van Sempre, den oprichter der Wagner-vereeniging en van het Residentie-orkest).

Staat

Van ontvangst en Uitgaaf

Leijdsche ámmen, gegeven door de

Crescendo. op den 5 December 1832.

Ontvangsten

Getal kaartjes	afgegeven aan	terug ontvangen	Blijft		Ontvangen	
					Gl	Cts
390	C. Pleek	8	382	- - - - - - - - - -	573,	00
50	den Hr. v. Marle	40	10	- - - - - - - - - - - -	15,	00
153	aan Jon. Muller	77	76	- - - - - - - - - -	114,	00
100	Lamberti	68	32	- - - - - - - - -	48,	00
1 strokenboekje 100 kaartjes	Lamberti	87	13	- - - - - - - -	13,	00
				Totaal	f 760,	00

Door mij Zelve ontvangen

Twee kaartjes voor de Hr Lucas.

elk a f 1,50 - - - f 3,00.

één a f 1,50 van

Prof. Bake - - f 1,50

één dito van de

Hr Enschedé - - f 1,50

twee voor mij Zelve f 3,00

f 9,00 f 9,00

Te Zamen f 769, 00

ent
of voor het Concert ten behoeve der
de Leden van het muziekgezelschap Kunst
32. in de Schouwburg te Leyden —

Uitgaaf. —

Aan twaalf Haagsche muzykanten		
de HH. Malkerbes, Zeiler, Rosenberg,		
Lechtleitner en J. Lechtleitner, Bles,		
Leubeck, Dabenc, J. Bles, Schmitt,		
Horstmanshoff en de Bas, elk f 10 Gulden	Gld	Cents
(quit = N. 8. tot N. 10) — — — — — — — — — —	f 120,	00
Aan Binnendijk (quit = N. 11) — — — — — —	f 29,	60
Aan Lamberts voor 7 knechts (quit N. 12)	f 7,	50
Den Heldoden voor het houden van bureau	f 3,	70
(quit = N. 13)		
Aan C. Peek voor het ophalen van geld (quit N. 14)	f 13,	00
Aan J. Leeflang — (quit = 15) — — — — —		5, 00
— J. W. de Reyter. (quit 16) — — — — —		1, 50
— H. Jasperse (quit N. 17.) — — — — — —		5, 00
— J. L. Schröder (quit N. 18) — — — — —		5, 00
Aan W. van Craayenveld voor bewdshappen (quit N. 19)		1, 50
— De Hr. N. J. Cretrens (quit N. 20) — — — —		5, 00
— J. F. Schiek voor het Schryven van muzyk (quit. 21)		6, 75
— Denzelfden (quit 22) — — — — — — — —		5, 00
— A Leeflang voor het Schryven van muzyk (quit 23)		6, 50
— denzelfden (qt. 26) — — — — — — — —		5, 00
— Joan Muller (qt 25) — — — — — — — —		3, 00
— G Kruppenberg (qt. 26) — — — — — — —		5, 00
— denzelfden (qt. 27) — — — — — — — — —		6, 00
Transporteer	f 226,	05

eindigt met de oprichting van het L. S. C., aan het hoofd waarvan het Collegium C.A.L.B. Supremum), doch dit doet niet af aan de harmonie op Sempre. Integendeel : het nieuwe Collegium richt zich tot S. C. met het verzoek slechts de leden van het L. S. C. en niet die van V. U. F. aan te nemen. Dit wordt geweigerd, in hoofdzaak omdat men dan goede werkende leden zou verliezen. *„En het nieuwe Corps heeft zich hierbij moeten neerleggen. Sempre was machtig genoeg om de besluiten van Corpsvergaderingen naast zich neer te leggen en tot* 1846 *hebben de leden van de strijdende partijen samen muziek gemaakt"*. (Geschiedenis van het L. S. C. blz. 49.)

Onwillekeurig rijst de vraag, of de denkbeelden der toenmalige leden ook niet in onzen tijd toepassing verdienden te vinden en b.v. het werkend lidmaatschap werde mogelijk gemaakt voor de leden der Vereeniging van Vrouwelijke Studenten. Dit punt wordt in 1907 ampel besproken, doch de ledenvergadering komt tot de overtuiging „dat voor zoo iets de tijd nog niet was aangebroken" en staat slechts toe, dat enkele damesstudenten tot medewerking in het orkest zullen worden uitgenoodigd. Hunne medewerking heeft zich klaarblijkelijk slechts tot een enkel concert bepaald, December 1907. Sedert verneemt men er niet meer van. Voor zoo iets is blijkbaar thans de tijd ook nog niet aangebroken !

Inzonderheid in de jaren 1837/39 voorziet Sempre in een behoefte aan artistieke ontspanning voor de studenten, wegens het conflict met de Stedelijke Regeering over de studentenbanken in den Schouwburg. (Almanak van 1838 : de Leydsche Comedie wordt door de studenten beschouwd als niet bestaande.) Het aantal Buitengewone Leden moet wegens de plaatsruimte tot 250 worden beperkt en het gezelschap neemt een vooraanstaande plaats in het studentenleven in.

Wanneer dan ook in 1840 Prins Alexander der Nederlanden zich als student laat inschrijven en door een deputatie van studenten wordt begroet, maakt de Praeses van Sempre mede daarvan deel uit. Z.K.H. verklaart zich bereid het Eerelidmaatschap te aanvaarden (21 Januari 1840) en woont in dat jaar het invitatieconcert bij (4 Februari).

Wanneer later de Prins van Oranje te Leiden studeert, aanvaardt ook deze het Eerelidmaatschap (21 October 1856) evenals

Sempre Crescendo.

CONCERT,

Ten behoeve der

Leydsche Armen,

Op Dingsdag den 16. December 1834,

IN DEN SCHOUWBURG.

PROGRAMMA.

EERSTE AFDEELING.

No. 1. Symphonie, gecomponeerd en aan het Muzijk-Gezelschap *Sempre Crescendo* opgedragen, door den Heer J. J. VIOTTA.
2. Air Varié, voor de Viool, van DE BÉRIOT.
3. Aria uit de Opera: *Pietro von Abano.*
4. Variations Brillantes van CZERNY, voor de Piano-Forte, à quatre-mains.
5. Finale der Symphonie.

TWEEDE AFDEELING.

6. Ouverture van de Opera: *Vampyr*, van LINDPAINTNER.
7. Concert voor de Clarinet, van CRUSELL.
8. *De gang naar de IJzersmelterij*, Ballade van SCHILLER, volgens de Nederduitsche vertaling van den Heer TOLLENS, Muzijk van B. A. WEBER en C. LÖWE.

De aanvang is ten *half zeven* ure precies, terwijl de deuren van den Schouwburg en de toegangen tot de verschillende plaatsen gelijktijdig, ten *half zes* ure zullen geopend worden.

NB. De Toegang-Kaartjes zijn, ook te bekomen ten Kantore van de Boekhandelaars D. DU MORTIER EN ZOON, van des voormiddags 10 tot des namiddags 5 ure.

SEMPRE CRESCENDO.

PROGRAMMA

VOOR

Woensdag den *28ste January* **1835.**

EERSTE AFDEELING.

1. *No 5. Sijmphonie van J. J. Viotta.*
2. *Variatien voor de fluit van Hagenaar.*
3. *Variatien voor de viool van de Beriot*
4. *Aria van Maurer.*
5. *Grande Sonate van G. Onslow voor de Piano-forte à quatre mains (eerste gideutte)*
6. *Finale der Sijmphonie*

TWEEDE AFDEELING.

7. *Ouverture Dame Blanche van Boyeldieu.*
8. *Sonate van Onslow (tweede gideutte)*
9. *Aria uit de opera Don Juan van Mozart.*
10. *Variatien ~~gecomponeerd~~ voor de violoncello gecomponeerd en uitgevoerd door den Heer C. Schubertt*
11. *Ouverture Ferdinand Cortez van Spontini*

op 7 November 1870 Prins Alexander der Nederlanden, de schenker van den zilveren lauwerkrans, welke sedert het 50-jarig bestaan het vaandel siert.

Evenals de Hoogeschool zelve, mag ook Sempre bogen op oude banden met het Oranje-huis en wie van de jongere studentengeneratie herinnert zich niet met eerbied en erkentelijkheid de aanwezigheid van H.K.H. Prinses Juliana op de concerten?

Tot zelfs in den vreemde is het gezelschap bekend, gelijk blijkt uit de Leipziger Musikalische Zeitung, die in 1836 schrijft: „In Leiden bestaat een muziekgezelschap Sempre Crescendo onder de studenten. Een jonge student in de medicijnen, de Heer Viotta, heeft een aardig talent voor de compositie, verscheidene anderen zingen of onderscheiden zich op instrumenten, zoodat het iederen kunstenaar hoogst aangenaam moet zijn de gelegenheid te hebben om dit gezelschap, waar men naar het schoone streeft, te leeren kennen."

Die buitenlandsche lof blijkt eenige ergernis te hebben gewekt onder de aanhangers van Musis Sacrum, naar valt op te maken uit eene correspondentie uit Leiden in het Ned. Muzikaal Tijdschrift jaargang 1839, welke hier niet onvermeld mag blijven, mede wegens de daarin voorkomende opgave van werkende leden en de namen van toen ter tijd geliefde componisten. Na den aanhef: „Leyden bezit twee muzykgezelschappen: Musis Sacrum, den Heer A. le Lievre en Sempre Crescendo, den Heer Wetrens tot dirigent hebbende. Het eerste is dat der Burgerij, het laatste dat der Heeren Studenten," volgt een gunstig oordeel omtrent M. S. alwaar „de werken van v. Beethoven, Fesca, Kalliwoda en anderen gewoonlijk fiksch worden uitgevoerd." terwijl op geringschattenden toon van S. C. wordt gezegd: dat men niet anders dan den ijver kan prijzen, waarmede de concerten om de 14 dagen worden gegeven. „Het personeel is minder talrijk en is door eenige leden van de Hofkapel versterkt, zoodat het gemakkelijker is iets fijns uit te voeren." (De uitvoeringen waren dus naar schrijvers eigen meening zoo slecht nog niet!) Het Bestuur blijft het antwoord niet schuldig en 5 Januari 1840 verschijnt in het Tijdschrift een artikeltje, onderteekend door den praeses P. Halbertsma, die allereerst opmerkt: „indien de correspondent de programma's had willen inzien, dan zou hij hebben kunnen opmerken, dat v. Beethoven

bij ons op den voorgrond staat, dat Kalliwoda, Fesca, Maurer, Mendelssohn Bartholdy, Lindpaintner, Lachner, Reissiger en de klassieke componisten door ons worden vereerd" en vervolgens de navolgende cijfers geeft :

M. S. 19 Liefhebbers, 12 Meesters en 5 discipelen (van de Muziekschool).

S. C. 27 Liefhebbers, 19 Meesters.

Op S. C. 10 „instrumentaal soli-gevers" tegen 3 op M. S.

Overigens leefden de vereenigingen in vrede. De Voorzitter van M. S. wordt 3 December 1844 Eerelid, de werkende leden konden, gelijk reeds gezegd, steeds worden geintroduceerd en in 1838 verklaarde M. S. zich bereid tot eene regeling, waarbij Sempre beschikking kreeg over den Dinsdagavond, mits 4 Dinsdagen werden afgestaan aan de H.H. Le Lievre en Wetrens voor particuliere concerten. Die overeenkomst is aangegaan 27 April 1838 en goedgekeurd in de ledenvergadering van Dinsdag 12 Juni d. a. v. De Dinsdag als klassieke repetitieavond dateert dus niet van de herleving in 1887, gelijk velen meenen, doch is eene 93-jarige traditie.

Van de goede verstandhouding met de muzikale ingezetenen blijkt ook door het besluit van 23 April 1834, waarbij op het verzoek om medewerking van „Heeren Oprigters van het Toonkunstig Gezelschap" hier ter stede — bedoeld wordt natuurlijk de Maatschappij voor Toonkunst te Leiden — het besluit wordt genomen twee aandeelen te nemen, welk aantal den 27 Mei 1835 met drie wordt vermeerderd. De Maatschappij noodigt 3 leden uit ter bijwoning van het openbaar examen te houden op Zaterdag 13 Juni 1835 (zij herhaalde deze beleefdheid ook volgende jaren) en bepaalde 12 November 1850, dat Praeses en Ab-Actis van Sempre steeds zouden worden aangemerkt als buitengewone leden der Maatschappij.

Inmiddels breekt het jaar 1841 aan en wordt besloten het 10-jarig bestaan te herdenken op 4 Juni. Waarom zulks een half jaar te vroeg geschiedde, valt niet te verklaren. Misschien een reminiscens aan gedachtenwisselingen over de oprichting in het kantonnement Oosterhout? Des morgens om 11 uren vangt in het Kerkgebouw der Evang. Luthersche Gemeente het Muzykfeest aan met onderstaand programma :

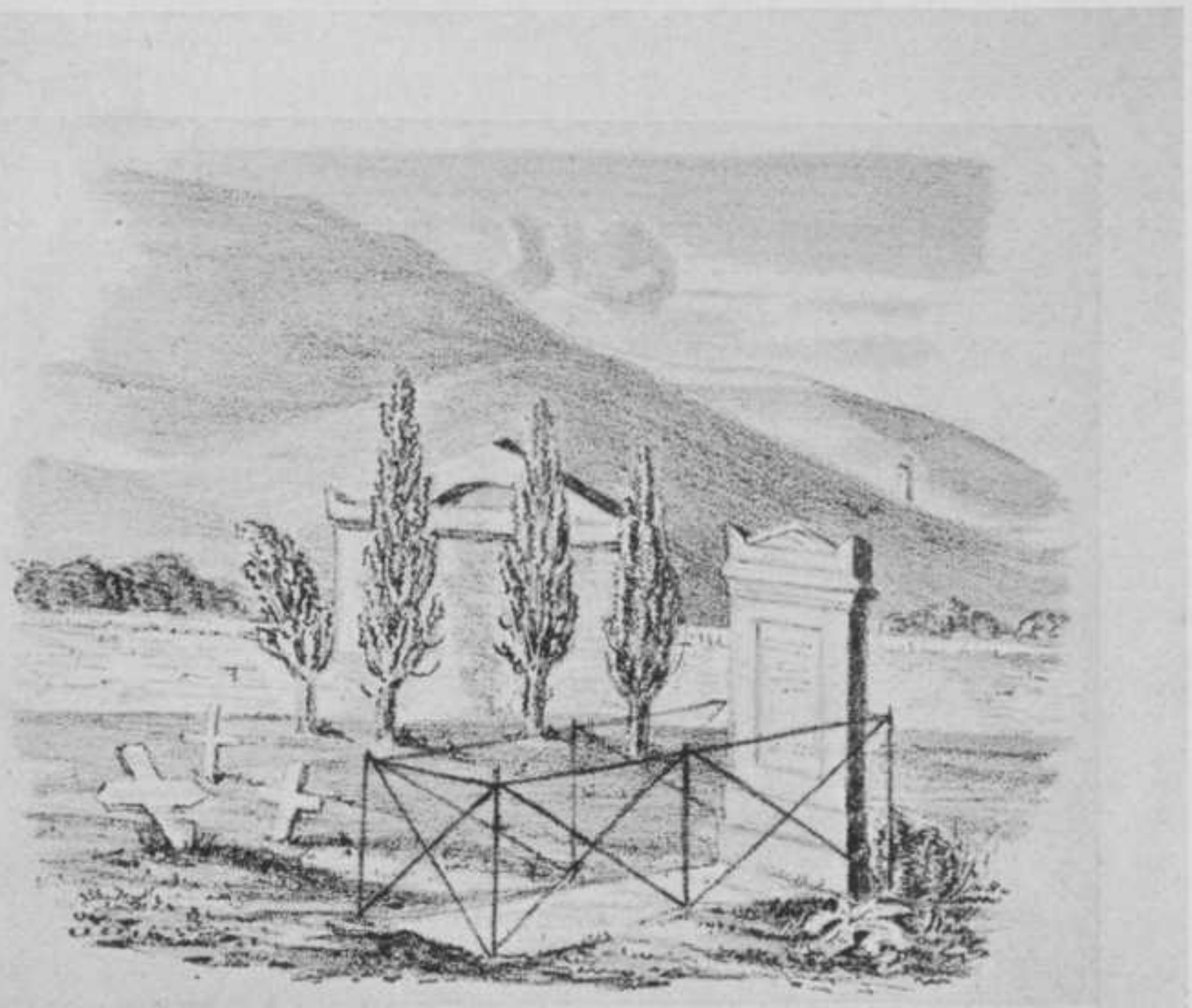

IOH. FRED. IOSEPH. FLAMME
E. PROMONTORIO. BONAE. SPEI
COLLEGII. MVSICI. CIVIVM
ACADEMIAE. LVGDVNO BATAVAE.
CVI. SEMPRE. CRESCENDO. NOMEN
SOCIO
EIVSDEM. COLLEGII SOCII
PONI CVRAVERVNT

NAT. VII CALL. SEPTEMBRES. ANNO CIↃIↃCCXIV
MORT. HEIDELBERGAE XII CAL. AVGVSTAS. CIↃIↃCCXXXVII

1. Ouverture Zauberflöte, van W. A. Mozart.
2. Hymne, van W. A. Mozart.

Pauze van een half uur.

3. Symphonie (Eroica) Nr. 3 van L. v. Beethoven.
4. Psalm 42, F. Mendelssohn Bartholdy.

Solisten: de Dames J. Baetens en W. Hoppenbrouwer te 's Gravenhage, sopraan;
mejuffrouw C. Achenbach te 's Gravenhage, alt;
de Heer W. P. de Chavannes Vrugt te Haarlem, tenor;
de Heer J. van Hove te 's Gravenhage, bas.

Orkest-Directeur de Heer N. J. Wetrens Jr. te Leiden.

Het koor bestond uit 138 personen (studenten en ingezetenen) en het orkest uit 83 medewerkers (leden, oud-leden, benevens versterking uit 's Gravenhage) [1]).

Na afloop zeide de Praeses J. van Delden allen dank en wel in de eerste plaats den dirigent, wien het Eerelidmaatschap en een gouden keten werd aangeboden. De soliste mej. Achenbach ontving een gouden parure met turquoises bezet en de Heer de Ch. Vrugt (een voortreffelijk tenor, zonder wiens medewerking geen muziekfeest denkbaar was) een gouden keten. Voorts worden allen uitgenoodigd den avond in Zomerzorg te komen doorbrengen.

Van de volgende jaren valt een daad van piëteit te vermelden jegens een oud-werkend lid, de „Kapenaar" J. F. J. Flamme, die na voltooiïng zijner studien te Leiden zich naar Heidelberg had begeven en aldaar overleden was. Op initiatief van den Heer Leemans brachten de leden de noodige gelden bijeen voor een gedenkteeken op het graf. Uit de authentieke stukken blijkt, dat volgens de teekening van den Heer Hooiberg te Leiden door den Steinhauermeister J. Metsler te Heidelberg in Januari 1842 den steen, welke hiernaast is afgebeeld, is geplaatst, voor een bedrag van 93 Badensche Kronen.

De Heer Reitz te Heidelberg, vroeger buitengewoon lid van Sempre (aan den naam te oordeelen eveneens een „Kapenaar") hield een wakend oog op de plaatsing en droeg zorg voor een bloemenbeplanting op het graf.

Overigens valt in deze jaren niets bijzonders voor, dan enkele

---

[1]) In den almanak wordt de uitvoering niet onverdienstelijk bespot.

quaesties met eenige vaste medewerkers. Zoo weigert een hunner zijne medewerking in een wals van Dunckler en nadat men getracht heeft hem van gedachten te doen veranderen, blijft hij schriftelijk bij zijn weigering volharden. Met algemeene stemmen besluit de vergadering van 7 Juni 1842 hem „terstond weg te zenden". Een protest, in een volgende vergadering voorgelezen, verwekt „veel gelach".

Erger schijnt een geschil geweest te zijn met den Heer A. le Lievre, den dirigent van Musis Sacrum. De vergadering van 26 October 1841 besluit: „hem namens de werkende leden onder het oog te brengen, hoe gaarne de leden hem zijn Eerelidmaatschap wilden ontnemen (indien hiertoe slechts termen in de wet bestonden) dewijl hij op aan ons zeer juist bekende wijze tegengewerkt heeft in het bijeenbrengen van een koor voor het invitatieconcert". In woede ontstoken zendt L. zijn eerediploma terug en verzoekt „voor eene commissie terechtgesteld te worden en zich te rechtvaardigen". Deze commissie wordt ingesteld, doch het gelukt L. blijkbaar niet zich volkomen schoon te wasschen en de oneenigheid duurt voort tot 5 Maart 1844, toen besloten wordt „den Heer A. le Lievre, die vroeger Eerelid was, het diploma weder terug te zenden". Den 2 December 1845 wordt hem zelfs verzocht het eerstvolgend concert te willen leiden „uithoofde van eenige plaats gehad hebbende onaangenaamheden tusschen den Directeur en de jongelui". Ook vroeger waren wel eens onaangenaamheden met den Heer Wetrens voorgevallen, die 10 April 1837 ontslag vroeg, en evenals toen waren ook ditmaal de Heeren Studenten zeer verstoord en van meening, dat W.'s gedrag „onvoeglijk is omtrent het gezelschap, waarin hem de gelegenheid was aangeboden zich zelve in de kunst van dirigeeren te volmaken en bij de leden van hetwelk hij steeds in voorkomende gevallen den meesten steun en bereidwilligheid vond". Zij besluiten dan ook, dat Wetrens „nimmer meer" in aanmerking zal komen als dirigent en bieden deze plaats aan den Heer Le Lievre „uithoofde de moeilijkheid eenen directeur buiten de stad te vinden". Deze bedankt om redenen van collegialiteit en biedt zijne bemiddeling aan, doch de leden blijven op hun stuk staan. Vermoedelijk heeft Le Lievre zijnen collega weten te bewegen zijne verontschuldigingen aan te bieden, welke worden aangenomen. Men maakt nu een nieuw

contract, waarbij W. voor één concert met repetitie de somma van .... acht gulden wordt toegekend, „zijnde het dubbele van hetgeen de meesters genieten".

Overigens wordt de toestand voor het gezelschap allengs moeilijker wegens een vrij plotselinge daling van het aantal studenten in de jaren 1846—49, een gevolg van een K. B. van 1845, waarbij een staatsexamen tot toelating aan de Universiteit werd ingesteld. Men ziet zich genoopt tot een wetswijziging, die 28 September 1849 wordt aangenomen. De contributie wordt bepaald op Fl. 12 's jaars (terwijl tot nu toe op de vergaderingen telkens contributie werd geïnd) en de concerten na de Paasch-vacantie afgeschaft. De invitatieconcerten waren reeds in 1847 gestaakt.

De aldus verkregen ruimere middelen stelden het gezelschap in staat tijdens de reunie-1850 eene matinee musicale te geven in Zomerzorg op Woensdag 12 Juni, aanvangende om half een en door naar schatting 3000 personen bijgewoond.

Het orkest bestond uit 70 executanten (leden, oud-leden en „meesters") terwijl de Liedertafel „de Avondster" hare medewerking verleende voor het koorwerk en het Volkslied, waarmede de Feest-Ouverture van Lubeck besloot.

Het programma luidde aldus :

1. Jubel-Ouverture, C. M. v. Weber.
2. Symphonie, N. C. Gade.
3. Meeresstille und Gluckliche Fahrt (mannenkoor) van Fischer.

Pauze.

1. Ouverture in C. (op. 124). L. v. Beethoven.
2. Feest-Ouverture, J. M. Lubeck.
3. Symphonie: die Weihe der Töne (fragment marcia).
4. Ouverture La Muette de Portici, Auber.

Het feest moet uitmuntend geslaagd en door prachtig weer begunstigd zijn.

In de volgende jaren is de toeloop naar Leiden weer grooter en neemt dus ook het aantal leden toe. De invitatie-concerten worden hervat op 8 April 1851. Voorts wordt in October van dat jaar te zamen met Musis Sacrum eene serenade gebracht aan den nieuwen Burgemeester Mr. A. O. G. Graaf van Limburg

Stirum. (Aldus genotuleerd : De praeses geeft berigt van de opgewondenheid des Burgemeesters met de Serenade en de beleefde aanbieding van het Eereliddiploma.) Het 20-jarig bestaan wordt herdacht met een armenconcert op 5 December 1852.

Een merkwaardige datum in Sempre's geschiedenis is nog 12 October 1852, waarop een concert wordt aangeboden aan de Officieren te Leiden in garnizoen, welk garnizoen was uitgebreid met artillerie. De avond moet zeer geslaagd zijn en de harmonie tusschen Mars en Minerva, vereenigd door Apollo een dankbaar onderwerp voor speechen gevormd hebben !

Het jaar 1855 kenmerkt zich door een lustrum-concert in de open lucht, waarvan door het hoogst ongunstige weder niet veel terecht komt (het bal slaagt daarom te beter !) maar bovenal door de komst van Henri Vieuxtemps. Het jaar daarop verschijnt Wieniawski, natuurlijk met groot succes. Men vertelt, dat hij den volgenden dag bezocht werd door de opgetogen studenten, die hem nog eens wilden huldigen. Hij ontving hen allervriendelijkst, speelde viool, liet champagne aanrukken .... doch deed de rekening daarvan na zijn vertrek aan Sempre aanbieden!

In dit jaar ondervindt het gezelschap een teleurstelling, die echter aanleiding geeft tot een gracieuse manifestatie van de musikale ingezetenen.

Ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan had men een muziekfeest willen organiseeren, doch daarvan is niets gekomen, doordat het gebruik van een kerkgebouw — hetwelk men wegens verbouwing van andere localiteiten gaarne had willen bezigen — werd afgewezen [1]). Toen ontving het gezelschap spontaan een huldebetuiging in den vorm eener serenade, welke ten huize van den praeses, den Heer Jac. van Kaathoven, werd afgewacht. Namens de deelnemers voerde de Heer M. A. Kluit het woord, hetgeen door den praeses beantwoord werd, die de deelnemers uitnoodigde den avond te beëindigen in Societeit Minerva. Een

---

[1]) Een nagalm hiervan vindt men terug in het programma van den optocht, gehouden 4 Juni 1856 door de deelnemers aan het „Groot Cambrinus feest" :

Voorop rijdt een koetsje met musici,
Blazende allerlei stukken van Spohr en Rossini,
Oorspronkelijk ingestudeerd voor het muziekfeest, dat
Sempre Crescendo bijna van 't jaar gegeven had.
De Eerwaarde Kerkeraad evenwel was tegen het feest
en daarom is 't dan ook maar niet geweest.

meer gewaardeerd huldeblijk had men bezwaarlijk kunnen brengen.

Een dies ater daarentegen deed zich voor in 1857, toen het gezelschap moest scheiden van zijnen eersten dirigent den Heer N. J. Wetrens, geb. 15 Januari 1808 te Leiden, die zich ging vestigen te Kaapstad, na 26 jaar zijn krachten aan Sempre te hebben gegeven. Niet alleen als dirigent, doch ook tallooze malen als solist op de vergaderingen en als componist o. m. van in 1840 aan den toenmaligen quaestor C. B. Labouchere opgedragen vioolwerken. Met erkentelijkheid zal zijn naam herdacht worden zoolang Sempre zal bestaan. In 1862, op zijn terugreis naar het vaderland, overleed hij aan boord.

Zijn jongere broeder A. J. Wetrens, geb. 16 September 1822 te Leiden, volgde hem op. Deze was een uitnemend violist — reeds in November 1842 wordt in het Handelsblad met lof gewaagd van „den jeugdigen viool-virtuoos" — die zijn muzikale vorming grootendeels aan zijn ouderen broeder te danken had [1]) en zijne studies had beëindigd bij Ferdinand David, den vermaarden viool-paedagoog. Voor het muzikale leven in de stad Leiden heeft hij veel gedaan, o. a. door het uitvoeren van verscheidene Oratoria, zoodat zijne stadgenooten hem in 1877 zijne beeltenis aanboden „in dirigeerende houding, op een voetstuk, waarop de woorden : Non profecta profecit, er op zinspelende, dat het Wetrens gelukt is geheel onafhankelijk en op eigen krachten steunend, in den loop van 16 jaren 8 malen zijne stadgenooten de gelegenheid te bieden verschillende belangrijke toonwerken te leeren kennen". — (Leydsche Courant 1877).

De nieuwe dirigent heeft klaarblijkelijk wat nieuw leven gebracht, althans de almanak van 1859 maakt gewag van bloei en van toetreding van vele nieuwe leden.

Na 1860 komen wij op meer bekend terrein en zien wij in het Bestuur de namen verschijnen van voorgangers, die tot de latere studentengeneraties spreken. Zoo in 1862 Prof. Mr. H.v.d. Hoeven, uitnemend pianist en paukenist, wien het gegeven werd in 1901 als Rector Magnificus zijnen zoon als praeses van het 70 jaren tellend Sempre toe te spreken; in 1863 Mr. C. Asser, die

---

[1]) Niet aan W. Lubeck, gelijk men pleegt aan te nemen. Zie de Leydsche Courant van November 1842.

als Hoogleeraar menigmaal zijn sympathie voor zijn oude gezelschap toonde; in 1868 Jhr. Mr. J. H. van Reenen, beproefd vriend van Sempre, Voorzitter van alle lustrumvieringen na 1900 tot 1926 en op de handen gedragen door alle werkende leden, die in die vele jaren het voorrecht hadden hem te ontmoeten.

In muzikaal opzicht waren het bloeiende jaren. Vieuxtemps en Dreischock laten zich hooren, alsmede Adeline Patti, die door een studenten-eerewacht te paard wordt afgehaald, Rubinstein, wien een zilveren beker wordt aangeboden, Joachim en Wilhelmy (twee malen) en Davidoff. Het gezelschap mocht zich waarlijk wel verheugen in de sympathie der grootmeesters, die niet verstoord waren, ook indien de muzikale praestaties der leden — wij leven nog in het tijdperk van eene repetitie ! — beneden peil waren, gelijk Wilhelmy overkwam. Toen deze voor de tweede maal concerteerde speelde hij o. a. een compositie van David, waarvan de orkestbegeleiding glansrijk in de war liep. Wir sind nicht mehr zusammen ! riep hij op zeker oogenblik en gemoedelijk begon men opnieuw, ditmaal met beter succes !

Onder de solisten van dien tijd treft men ook aan den in Leiden geëerden naam van den toenmaligen Delftschen student S. van Groningen.

(De Geschiedenis van het Leidsch Studentencorps (blz. 30) maakt gewag van een optreden van Liszt als solist op Sempre en als „Magister bibendi" op de Societeit. Bij een volgend bezoek zou hij een Soiree Musicale aan het L. S. C. aangeboden hebben en zou hem door het Collegium een gouden snuifdoos zijn aangeboden. Ik vermoed, dat Liszt op een concerttourneé ook Leiden zal hebben bezocht, zij het dan uit eigen initiatief en niet op uitnoodiging van Sempre. Althans noch in de notulen noch als Eerelid wordt zijn naam genoemd.)

Toch is de innerlijke toestand niet zoo gunstig. De verstandhouding tusschen de werkende en buitengewone leden is niet te best en dientengevolge het bezoek aan de vergaderingen gering, men klaagt over het geringe aantal werkende leden en student-solisten, kortom er heerscht een zekere malaise die aanleiding geeft tot eene wetswijziging d.d. 6 Juni 1871, waarbij o. a. het Bestuur wordt samengesteld uit praeses en 10 leden,

Bestuur van „Sempre Crescendo" 1874—1875

Staande: L. J. VAN DER MAESSEN DE SOMBREFF, de bediende MONTAGNE (bijgenaamd Plooi), H. ZILLESEN, H. J. DEL COURT, F. H. M. VAN LILAAR, A. A. KÜLLER.

Zittende: G. C. C. WIGGERS VAN KERCHEM, J. H. FRANSEN VAN DE PUTTE, C. H. M. SCHADEE, D. VAN CAPELLEN, C. WITTE VAN DE VELDE, P. HAITSMA MULIER en het Eerelid W. J. SNOUCK HURGRONJE.

verdeeld in eene commissie voor de muziek en eene commissie voor de administratie, en verder in het algemeen de verschillen tusschen werkende en buitengewone leden komen te vervallen. De toehoorders hebben dus de door hen begeerde meerdere macht gekregen. De contributie wordt voorts bepaald op Fl. 12 en Fl. 5 entree, en zelfs bepaalt men, dat ingezetenen van Leiden voor Fl. 10 gedurende een jaar de concerten kunnen bijwonen. Dit laatste toont duidelijk aan hoezeer de nood gestegen was.

Nauwelijks is de nieuwe wet aangenomen, of de stemming voor de verkiezing der nieuwe muziekcommissie wordt wegens een vormverzuim vernietigd en verder een motie van afkeuring aangenomen tegen den vorigen president op grond van uitdrukkingen, die deze zich als voorzitter van het stembureau zou hebben veroorloofd. Eene volgende ledenvergadering drukt haar leedwezen uit over het aannemen der motie, doch eene bestuurscrisis ontstaat en in de volgende almanak dicht een verontwaardigd lid :

Het Corps is vol van kindren nog,
Waarachtig het is waar.
Op kinderkamers zijn ze thuis !
Vraag dat aan Sempre maar.
Toch slaat men, eer men er aan denkt
O leden van 't bestuur
Door één enfant terrible soms
Een allerzotst figuur.

In het nieuwe bestuur treffen wij den naam aan van den student J. A. H. van Zuylen van Nyevelt, den lateren medeoprichter van het Residentie-Orkest, uitnemend violist (aan den eersten lessenaar met den concertmeester de Groot van de Hofkapel), pianist en quartetspeler, en het volgende jaar zien wij als ab-actis optreden de student H. A. Viotta (den lateren leider van Wagner-vereeniging en Residentie-Orkest). De Oud Gouverneur-Generaal Mr. D. Fock wordt in 1877 als bestuurslid vermeld.

Ook onder de werkende leden zijn een aantal verdienstelijke krachten. Wij lezen althans van een concert ten voordeele van het op te richten standbeeld voor v. d. Werff te geven door de

studenten : Nanning Cramer, F. A. J. van Eysinga, H. en J. J. Viotta en J. A. H. v. Zuylen v. Nyevelt, van een armen-concert waarop optreden de studenten M. G. Smalt, F. van Anrooy en C. Th. van Deventer, en van maskerademarschen, gecomponeerd door H. A. Viotta en A. J. J. van Styrum.

Klachten over de slechte opkomst van het publiek op de armenconcerten komen geregeld terug, zelfs wordt gewag gemaakt van een opbrengst van slechts Fl. 85.90 (in 1880) evenals die over den slechten toestand der kas, die menigmaal belet het reglementair aantal concerten te geven.

Wij naderen nu het hoogtepunt in de oude geschiedenis van het gezelschap : het 50-jarig bestaan, gevierd op 19, 20 en 21 Mei 1881 (dus evenals het 10-jarig bestaan een half jaar te vroeg). Des middags te drie uren van 19 Mei ving het feest aan met eene receptie van Eereleden en oudleden, die door den Voorzitter A. W. Boddaert werden toegesproken, welke toespraak door den Voorzitter van het Eere-Comité Mr. P. Blussé van Oud Alblas werd beantwoord. Des avonds half acht volgde een concert, waarop werden uitgevoerd :

Symphonie Op. 46 van Joh. Verhulst onder leiding van den componist, Ouverture Manfred van Schumann en Ouverture Zur Weihe des Hauses van L. v. Beethoven. Als solisten deden zich hooren de pianiste Vera Timanoff uit St. Petersburg, met het Andante en Scherzo uit het Concerto Symphonique van H. Litolff en Loreley en Tarantelle van Liszt en de zangeres Antoinette Kufferath uit Brussel, met eene Aria uit die Schöpfung en eenige liederen van Schumann en Brahms.

Bij den aanvang van het tweede gedeelte wachtte het gezelschap een bijzonder eerbewijs. De Voorzitter van het Eere-Comité beklom het podium om in opdracht van Z.K.H. Prins Alexander der Nederlanden een zilveren lauwerkrans aan te bieden. Sedert prijkt deze aan het vaandel, als het symbool der belangstelling zoo menigmaal door het Huis van Oranje aan Sempre betoond en als onvergetelijk souvenir aan den feestdag.

Den volgenden dag hadden de vroegere werkende leden het aardige denkbeeld met eigen krachten een concert aan te bieden aan de tegenwoordige werkende leden. De eer van het initiatief in deze komt ongetwijfeld toe aan wijlen Prof. Mr. H. v. d.

Hoeven, die met den toenmaligen Magistraat, later Hoogleeraar, Mr. C. Asser het Andante en Presto uit de Kreutzer Sonate uitvoerde. Verder traden op : Mej. Anna Verhulst (dochter van Joh. Verhulst), „die geenszins voor Vera Timanoff, waar eenigen bang voor waren, behoefde onder te doen" (aldus in de beschrijving van het feest) het Eerelid J. A. v. d. Wens uit Rotterdam met eene Aria uit die Jahreszeiten en eenige liederen, het Eerelid J. Giese met eenige soli voor cello en Mr. C. Asser nog in het recitatief en Adagio uit het 6 Vioolconcert van L. Spohr. De begeleiding der soli geschiedde door den Heer Smalt en gezamenlijk werden nog ten gehoore gebracht : de Eroica, de Ouverture Meeresstille und glückliche Fahrt en de Jubel-Ouverture. Een bal besloot den derden dag ; dat een souper en een samenzijn op Societeit Minerva de twee vorige dagen gesloten hadden, behoeft geen betoog !

De herdenking mag in allen deele geslaagd worden genoemd ; algemeen leest men van het schitterend en geanimeerd verloop, doch het gezelschep had blijkbaar te veel van zijne financieele krachten gevergd en na den zonneschijn kwam de regen. Reeds 24 October 1881 deelt de praeses W. F. v. d. Wyck mede, dat de kas een tekort van ruim Fl. 2000 toont, zoodat hij voorstelt eene rentelooze leening te plaatsen van 20 aandeelen à Fl. 100 in 10 jaar af te lossen. In de volgende vergadering kan de praeses mededeelen, dat dank zij den steun der oud-leden de leening is geplaatst. Voorts komt eene wetswijziging tot stand. De concerten gaan door, echter onder leiding van den Heer F. Boers uit Delft, aangezien de Heer Wetrens ontslag neemt. (Welke redenen deze daarvoor had, is niet kunnen blijken. Nog bij het 50-jarig bestaan was hij gehuldigd door de aanbieding van een beeld en een boekwerk.) Toch schijnt het wel of het gezelschap zijn einde voelt naderen. De bijeenkomsten worden zeer slecht bezocht ; de kleine bovenzaal in de Stadsgehoorzaal is zelden zelfs voor de helft bezet ; ja op een concert verschijnen behalve het bestuur slechts 13 hoorders, (twee hoogleeraren en 11 studenten en ingezetenen.)

Sempre leidt nog een tweetal jaren een kwijnend bestaan, zoodat 7 December 1883 — dus juist aan het einde van het 52e jaar — op voorstel van den Praeses Collegii A. C. Visser wordt besloten : Sempre Crescendo voorloopig te doen op-

DIPL

Voor den Wel-Ed. Heer J. v

aangenomen als werk

Sempre C

op deszelfs Vergadering, gehouden te

De Secretaris
J. Fulenius Kruyff

LOMA

J. van Kaathoven

werkend lid, in het Muzijk-Gezelschap:

Crescendo,

te **Leyden**, den *24 September* 1850

P. G van Anrooij Praes.

J. Fabianus Kruythoff Pro tem: Secr:

W van Lansberge. comm: Thes

houden met elke muziekuitvoering of ander optreden naar buiten tot tijd en wijle de schulden betaald zijn; alsdan eene vergadering te beleggen, ten einde te besluiten, of een voortbestaan al dan niet mogelijk zij." Voorts wordt besloten een hoofdelijken omslag te heffen en ter vervanging van het collectief afgetreden bestuur eene Commissie van Beheer te benoemen.

„Moge de rust, die aan het gezelschap geschonken is, het ten goede komen en Sempre na niet te langen tijd verfrischt uit zijn slaap herrijzen om opnieuw bij te dragen tot den bloei van het Corps". Aldus de lijkrede in het almanakverslag, gevolgd door de Mixed Pickles : Clausa est societas en : Toen liep de boel in 't riet faldera, toen liep de boel in 't riet.

Eenige jaren heeft de winterslaap geduurd, zoodat tijdens de maskerade van 1885 het bal, voorheen door Sempre georganiseerd, nu door Pro Patria gegeven werd. De muzikale krachten vereenigen zich in kamermuziekvereenigingen, onder welke C-Dur wel de eerste plaats inneemt, en zij is het geweest, die indirect de herleving van Sempre heeft bevorderd, door den 4 Februari 1887 een voor het publiek toegankelijke kamermuziek soiree te geven en daarmede het bewijs te leveren dat voor goede ensemble-muziek nog genoeg belangstelling te verkrijgen was.

Reeds in den almanak voor 1887 wordt gevraagd „naar den toovernaar, die S. C. uit zijn rust zal opwekken. Ons inziens zou het niet onmogelijk zijn, uit de vele muzikale krachten, die ons corps telt, een orkest samen te stellen en daardoor het beroemde en oude gezelschap te doen herleven", doch na het succes van C-Dur schiep de Commissie van Beheer nieuwen moed en stelde zij alles in het werk om de schulden te vereffenen. Den 30 September 1887 riep de Voorzitter J. B. W. van Hugenpoth de leden op tot het houden eener vergadering, ten einde volgens het besluit van 7 December 1882 te beslissen, nu alle schulden voldaan waren, of het gezelschap definitief moest worden opgeheven, dan wel zou blijven voortbestaan. Men besluit tot het laatste. De Commissie van beheer wordt geconstitueerd als Bestuur en de schoone slaapster wordt tot nieuw leven gewekt. *„Sempre Crescendo herleefd! Welkom, van harte welkom! is*

onze groet aan U vermaard gezelschap!" schrijft de Almanak redactie, en het L. S. C. stemt daarmede vreugdevol in, blijkens de spontane toetreding van 150 nieuwe leden.

Naast de oprichters, hebben de heroprichters niet minder aanspraak op onze erkentelijkheid. De Heeren: J. B. W. van Hugenpoth, J. G. Colenbrander, W. C. G. van Eysinga, L. F. Driessen en J. Loudon mogen hier met eerbied worden herdacht.

Den 24 October 1887 werden de nieuwe wetten aangenomen, o. m. bepalende, dat het Bestuur uit 5 personen zal bestaan en dat het aantal concerten telkenjare bij de behandeling der begrooting zal worden vastgesteld. Zoo mogelijk zal jaarlijks een invitatieconcert worden gegeven. De contributie wordt bepaald op Fl. 10 en Fl. 3 entree, waarvan de vroegere leden zijn vrijgesteld.

Op de heroprichting liet het Bestuur een tweeden gelukkigen greep volgen: het verbond als dirigent aan het gezelschap *Gottfried Mann*, destijds Kapelmeester van het IV Regiment Infanterie. Uiterst begaafd musicus zoowel als man van eruditie en brillant causeur, begreep hij intuitief den studentengeest en toonde hij zich dan ook, zoowel vóór het orkest als bij de keuze en de ontvangst der solisten, een ideaal leider voor eene vereeniging als deze. Wederom had — gelijk in 1836 — een muzikaal blad kunnen schrijven „dat het iederen kunstenaar aangenaam moet zijn dit gezelschap te leeren kennen", want Mann's persoonlijkheid verleende een zekeren glans aan de soupers, welke op de concerten pleegden te volgen, waarvoor geen solist ongevoelig bleef en die de reputatie van Leiden en zijne studenten niet anders dan ten goede kwam. Hieraan gaf ook in het voorjaar 1901 Anton Hekking uiting, toen hij in zijn tafelrede opmerkte, dat Sempre's naam uitklinkt „meer en verder in het Buitenland, dan gijzelf wellicht weet."

Dat de herleving van Sempre ook de sympathie had der stad, bleek uit het feit, dat op het eerste invitatieconcert, 18 Maart 1888, de Rector Magnificus Prof. Dr. S. Rosenstein als spreker optrad en met de woorden „Niet de wetenschap alleen kan den mensch gelukkig maken: slechts de wetenschap vereenigd met de kunst voert tot den idealen toestand" de heroprichting met instemming memoreerde en wees op de verplichting der studenten een hernieuwde inzinking van Sempre te voorkomen. Tot

nu toe is dat gelukt, en ik meen te mogen zeggen dat, al hebben de volgende jaren menige financieele ebbe gekend, het muzikale peil van Sempre is gestegen.

Het orkest, bestaande uit 22 studenten, versterkt door de harmonie van „het vierde" bracht dien avond ten gehoore eene symphonie van Haydn en de Ouverture Guilleaume Tell. Fräulein Octavie Habermann uit Frankfort verleende hare medewerking en verder traden als solisten op de werkende leden H. J. Couvee (viool) J. S. Enthoven (piano) en Leonidas van Praag (evenals in latere jaren Th. W. Himpe, een bekende studentenfiguur en als cellist meer dan een gewoon dilettant).

Het 9 Mei volgende huishoudelijk concert toont, dat meerdere goede muzikale krachten onder de studenten schuilen: de H.H. van Bemmelen, Hemsing en Sigmond doen zich hooren, en in de volgende jaren de H.H. C. J. Prins, J. D. Verbroek, B. Limburg, W. v. Geer, J. W. de Goeje en H. Th. 't Hooft.

Men durft het dan ook aan een kunstreis te gaan ondernemen en 30 Maart 1889 treedt Sempre voor de eerste maal buiten Leiden op en wel te 's Gravenhage in Diligentia met de Unvollendete, Novelletten van Gade, Freyschütz-Ouverture en de Feestklanken van Mann, gecomponeerd voor het 50-jarig bestaan van het L. S. C. Solisten: Leonidas van Praag en H. van Heeckeren tot Walien. Naar de enthousiaste critiek in het Vaderland te oordeelen, moet het concert, zoowel door de uitstekende uitvoering als door het talrijke publiek, schitterend geslaagd zijn.

Voorloopig blijft het aldus voortgaan; het aantal werkende leden stijgt tot 34, noviteiten als b.v. Prelude et Siciliano uit Cavalleria Rusticana worden ingestudeerd, het 60-jarig bestaan wordt opgewekt gevierd in tegenwoordigheid o. m. van den oprichter Dr. C. Leemans, een tweede concert heeft te 's Gravenhage plaats op 14 Februari 1893 met medewerking der Eereleden Leon C. Jacobson, Leonidas van Praag, en de werkende leden A. C. D. de Graeff en C. Feith. Het invitatie-concert in April 1893 wordt opgeluisterd door een koor van 50 Leidsche dames, die het Choeur des jeunes filles uit Mann's Melaenis ten gehoore brengen en op het armenconcert in 1895 wordt met veel bijval uitgevoerd de Maskerademarsch van den Praeses J. A. N. Patijn

die het volgende jaar als solist optreedt met het Capricio brillant van Mendelssohn.

De reeks van belangrijke concerten gaat steeds voort en solisten van grooten naam maken hun debuut in Nederland bij Sempre, om van hieruit geëngageerd te worden voor Concertgebouw of Diligentiaconcert. De jonge Italiaansche violist Arrigo Serato sleept zijn auditorium op onweerstaanbare wijze mede, het 65-jarig bestaan wordt 8 December 1896 feestelijk herdacht met Christiaan Timner en Mevrouw Engelen-Sewing als solisten, in 1897 treedt Willem Mengelberg, sedert October 1895 leider van het Concertgebouw, op met het 5de pianoconcert van Beethoven (wat zaten de werkende leden in angst voor de begeleiding van onzen grooten landgenoot, die toen niet veel ouder was dan zij zelf !) en Harold Bauer en Serato voor de tweede maal besluiten in 1898 een serie van geniale artisten, die het niet beneden zich rekenden zich op deze dilettantenvereeniging te doen hooren. Slechts het op 1 December 1896 plaats gehad hebbend concert te 's Hage, met Orelio en de werkende leden van Geer en Benjamins als solisten, had een ongunstig financieel resultaat.

Inzonderheid Harold Bauer heeft het gezelschap oprechte sympathie toegedragen en zulks niettegenstaande het Leidsche publiek bij den aanvang uiting meende te moeten geven aan zijne verbazing over Bauer's ietwat ongewone verschijning. Tijdens zijne tournee in 1899 door Nederland had hij de zoo vriendelijke gedachte zijnen dank voor de ontvangst van het vorige jaar uit te drukken in het aanbieden van een recital. In de kleine zaal der Stadsgehoorzaal en slechts omringd door de aandachtig luisterende werkende leden, heeft Bauer toen op dezen waarlijk onvergetelijken middag de volle maat van zijn kunst en zijn kunnen gegeven. Voor zijn terugkeer naar Parijs heeft hij nog als „vriend van den huize" enkele uren op een studentenkamer doorgebracht, vertellende van zijne kunstreizen, en wanneer hij na 10 jaar, 15 Maart 1907, wederom op Sempre optreedt (met het tweede pianoconcert van Saint Saens) neemt hij tusschen de studenten plaats als .... violist !

Het lustrum van 1890 brengt een nieuwe „mos" doordat Sempre zich niet bepaalt tot het gebruikelijke bal, doch daaraan een concert doet voorafgaan, waar de werkende leden W. G. de Marez Oyens (viool) en H. A. Hartogh (cello) zich doen hooren.

Voorts werkt men mede bij de feestelijke opening van het Leidsche Volkshuis op 30 October 1899 en op den Transvaal-avond van 16 November 1900 en organiseert men een „Volks-concert" met de werkende leden O. Elias en W. G. de Marez Oyens als solisten.

Wees dit alles op een opgewekt studenten muziekleven, plotseling zou een zwaren slag het gezelschap treffen : Mann wordt ernstig ziek.

Het laat zich aanzien, dat men hem nimmer meer op het podium zal zien verschijnen en het Bestuur vraagt zich reeds met zorg af, wat van de viering van het 70-jarig bestaan zal terecht komen, toen er een waar wonder geschiedt. Mann herstelt genoegzaam om de repetities en het tweedaagsch muziekfeest te kunnen leiden, maar heeft daarmede ook zijne laatste krachten aan zijn geliefd Sempre gegeven ; enkele dagen daarna stort hij weder in en thans voor goed. Na een smartelijk lijden sterft Mann den 10 Februari 1904.

De herdenking van het 70-jarig bestaan op 2 en 3 December 1901 vormt een glansrijk hoogtepunt in de geschiedenis van het gezelschap, zoowel wegens de praestaties der leden, als wegens de zoo talrijke blijken van sympathie toen ontvangen. De viering vangt aan met een matinee uitsluitend uit eigen krachten, waar O. Elias, W. G. de Marez Oyens, C. de Graeff en Th. W. Himpe zich doen hooren in het D-dur quartet van Haydn, en de twee eerstgenoemden nog in het dubbel-concert van J. S. Bach. Het strijkorkest voert het sedert „de Bohemers" zoo bekende Andante Cantabile uit het D-dur quartet van Tschaikowsky uit. Een drukbezochte receptie volgt, waar het woord wordt gevoerd door den Burgemeester Mr. F. Was en waar ook de reeds gememoreerde geestige toespraak van den Rector-Magnificus Prof. Mr. H. v. d. Hoeven, zelf Eerelid, beantwoord wordt door zijnen zoon en naamgenoot als Praeses. Het zuster-gezelschap J. P. Sweelinck uit Amsterdam is officieel vertegenwoordigd en het regent telegrammen, waaronder zelfs een uit Peking, de toenmalige standplaats van Jhr. Dr. J. Loudon, Bestuurslid sedert de herleving in 1887. Het avondconcert, waarop vele oudleden medewerken onder aanvoering van Jhr. Mr. J. H. van Reenen en Franz Schörg als solist, wordt opgeluisterd door een dameskoor, hetwelk na het Choeur des jeunes filles uit

Melaenis bij monde van Mej. J. H. Coebergh Gottfried Mann huldigt, en door toespraken van Prof. Dr. P. J. Blok, de Heer Felix Driessen en den Praeses Collegii, om van de tallooze andere deputaties maar niet te reppen, zoodat de ab-actis den volgenden dag niet minder dan 24 groote kransen op zijn kamer vindt !

Na afloop van het feest stond het Bestuur voor de moeilijke taak naar eenen nieuwen dirigent te moeten uitzien. Voor het eerstvolgend armenconcert had de Heer Wouter Hutschenruyter, de Directeur van het Utrechtsch Stedelijk Orkest, de welwillendheid zich beschikbaar te stellen, onder wiens leiding eene compositie van den toen te Weenen verblijvenden Nederlander Jan Brandts Buys : de Zang der Zee o. a. werd uitgevoerd. Hiermede was de moeilijkheid slechts voor een oogenblik uit den weg geruimd.

Toen wendde het Bestuur zich tot een zeer jong, doch buitengewoon begaafd musicus, Meisterschuler der Academie der Kunste te Berlijn en bezitter van den Nederlandschen staatsprijs voor compositie, den Heer F. E. A. Koeberg, wiens naam sedert aan Sempre verbonden is ; eerst — uit piëteit jegens den nog in leven zijnden Mann — als tijdelijk, daarna als vast dirigent.

Het eerste concert onder zijne leiding had plaats op 2 December 1902 ; het programma bevatte de „Italienische" van Mendelssohn, Ouverture Don Juan en de Marche Hongroise van Berlioz en als solisten traden op Mevr. Jeanne Salomonson-Asser, en Dirk Schäfer. Den 4 December wordt dit programma herhaald in 's Gravenhage voor een stampvolle zaal, zoodat niet minder dan Fl. 2000 voor een liefdadig doel kon worden afgedragen.

Voor het armenconcert vertrouwt de dirigent-componist het orkest zijn nieuw werk „Herinnerings-symphonie" ter uitvoering toe en is wederom Arrigo Serato in ons midden ; wiens „Madrigale van Simonetti" bijzonder inslaat.

Den 1 December 1903 volgt een „groote avond" : Professor Arthur Scharwenka uit Berlijn, des dirigenten leermeester, heeft zich bereid verklaard een klavierconcert van eigen compositie ten gehoore te brengen ; daarnevens voert het orkest de „zevende" van v. Beethoven uit.

Den 10 Februari 1904 overlijdt Gottfried Mann; te zijner nagedachtenis wordt op het armenconcert de Ouverture Freia en door de solisten Mej. Harry van der Harst zijn lied: Ich habe dich geliebet en door Frits Gaillard het bekende Andante voor cello ten gehoore gebracht. Voorts bevat het programma nog composities der twee op Mann gevolgde leiders: een Nocturno van Hutschenruyter en eene aan het gezelschap opgedragen Academische Feestmarsch van den Heer Koeberg.

Tot besluit van het jaar wordt een volksconcert gegeven, doch helaas de opkomst is zeer slecht en de moeite van de medewerkers — als solist traden op de studenten E. Polak Daniels, A. S. Hirsch, Th. W. Himpe en A. H. van Ophuysen, benevens Mej. van Vollenhoven uit Rotterdam — slecht beloond. De innerlijke toestand van het gezelschap is echter zeer gezond en de almanak maakt gewag van animo voor de repetities en van een niet onbelangrijk contingent medespelers uit het eerste jaar.

Het nieuwe academiejaar opent met eene noviteit voor Nederland, de „Tweede" van Tschaikowsky en brengt ons den terugkeer van een voormalig bestuurslid doch thans als artist: de Heer J. W. M. v. d. Kun, die twee aria's van Mendelssohn en eenige liederen met veel bijval ten gehoore brengt.

Het armenconcert wordt een artistiek succes, niet alleen door het optreden van niemand minder dan Pablo Casals, doch mede door de inderdaad goede vertolking door de leden van eene symphonie van Mozart, voorspel Hänsel und Gretel van Humperdinck en de Ouverture Nachklänge van Ossian. Ook de financieele resultaten overtreffen verre die van vorige jaren.

Via een concert met medewerking van Carl Flesch, waarop verder een nieuw werk „Touwmenschen" van den dirigent wordt ten gehoore gebracht, naderen wij het 75-jarig bestaan, hetwelk op de traditioneele wijze herdacht wordt met eene matinee uit eigen krachten o. a. een trio door Brender à Brandis, Hengeveld en van Ophuysen en een avondconcert met veel speechen en kransen. De Eereleden bieden een partituur aan, en als blijk van erkentelijkheid voor zijne nimmer falende leiding biedt het Bestuur den dirigent de uitgave van eene zijner composities aan. Als solist treedt Gerard Hekking op en de voor dit feest bijzonderlijk gecomponeerde feestmarsch Vivat,

Crescat, Floreat Sempre Crescendo besluit een luisterrijken avond.

Het geschenk der Eereleden, de 5de symphonie van Schubert, is de hoofdschotel van het armenconcert d.d. 15 Maart 1907. Het is ook op dit concert, dat het reeds gememoreerde optreden van Harold Bauer plaats vindt, die na het tweede pianoconcert van Saint Saens de viool ter hand en tusschen de werkende leden plaats neemt.

In mijn relaas moet thans een diep tragisch moment worden vermeld : de onverbiddelijke dood neemt een jong, veel belovend menschenleven weg ; de aan allen zoo sympathieke Praeses F. F. Royer ontvalt aan het gezelschap, in welks bestuur hij zulk een voortreffelijke plaats had vervuld. R. I. P.

(De zoo diep getroffen Ouders — handelende in den geest van den overledene — schenken voor het eerstvolgend armenconcert eene bijdrage.)

Na een invitatieconcert met eigen krachten, opgeluisterd door den zang van Mevr. Salomonson-Asser en een interessant programma : o. m. een serie kleine nummers van Bach en Scarlatti voor strijkorkest bewerkt door den Heer Koeberg, voorts de G-Moll sonate van Tartini en La Folia van Corelli door den Heer E. Polak Daniels — volgt het armenconcert, waarop weder Pablo Casals verschijnt en eenige fragmenten uit Bloemensproke en Plato's Mimenspel van den dirigent worden uitgevoerd, aan wien tevens het Eerelidmaatschap wordt aangeboden.

Wij naderen nu het lustrumjaar 1910, het Alianora-jaar zou ik het willen noemen, waarin dank zij Boutens en Koeberg het Corps zulk een schitterend figuur maakt. De Alianora-muziek wordt onder grooten toeloop van het publiek in Maart 1911 herhaald te Leiden en te 's Gravenhage in tegenwoordigheid van H. M. de Koningin, H. M. de Koningin-Moeder en Z.K.H. den Prins der Nederlanden. De ovaties nemen zulke afmetingen aan, dat de Heer Koeberg zich eerst na zeven terugroepingen kan terugtrekken.

In December 1911 volgt het 80-jarig bestaan en ontvangt Sempre bij monde van Mej. L. Vijgh een nieuw vaandel, eigenhandig door de gracieuse geefsters bewerkt. Als solist treedt op de Heer S. van Groningen, in vroegere jaren als Delftsch student reeds als eminent pianist bekend, terwijl van den student-

componist G. B. van Leeuwen een Andante voor strijkorkest ten gehoore wordt gebracht. Dat ook de Eereleden een geschenk aanbieden (een stel pauken, het bij Sempre zoo in eere zijnde instrument !) en dat de trouwe Bleekstijn wegens zijn 25-jarige diensten in het zonnetje wordt gezet, spreekt vanzelf.

Het volgende jaar is de dirigent de jubilaris, die op een 10-jarige werkzaamheid mag terugzien. Nadat op het 80-jarig bestaan zijn „Koningssproke" was uitgevoerd, toont hij op dit concert zijne rijke gaven met het symphonisch gedicht Minone en met de altijd medesleepende, thans voor piano-sextet bearbeide, Alianora. Tot slot de marsch Vivat, Crescat, Floreat Sempre Crescendo.

Nog een jubilaris moge hier worden genoemd : en wel de Heer W. Verhey, contrabas die op het armenconcert van 7 Maart 1913 zijn zilveren feest herdenkt.

In de volgende jaren hoort men sombere klanken over de financien, wegens de uitgaven voor het 80-jarig bestaan gemaakt, en den teruggang van het aantal eerste jaars-leden, doch de muzikale praestaties blijven uitstekend. Tijdens het lustrum 1915 oogst het gezelschap lauweren met 4 opvoeringen van Koeberg's Bloemensproke en wederom mag men bogen op een student-componist H. Giltay, wiens Serenata Appassionata den 8 December 1914 wordt uitgevoerd. Het jaar 1916 vindt Sempre in den „bak" der Princesseschouwburg, te 's Gravenhage, ter begeleiding van het ballet Koning Quercus.

Van moeilijkheden wegens de mobilisatie verneemt men niet (slechts in Maart 1917 moet een concert vervallen) ; wel steekt het spook der deficitten meer en meer het hoofd op; doch dit belet niet de viering van het 85-jarig bestaan op de traditioneele wijze te herdenken. Ook thans weder eene matinee met eigen krachten (C. J. J. van Berckel, O. W. Sipkes, F. J. H. van Deinse, G. J. Kronenberg en den primus inter pares C. J. Kleyn) en een avondconcert met Louis Zimmerman als solist.

Dan komt Sempre nog voor een uiterst zware taak te staan : den 18 December 1917 moet het Bronislaw Huberman begeleiden in het viool-concert van Brahms en betuigt deze daarover zijne tevredenheid. Het almanakverslag bekent eerlijk : „Evenwel, het heeft, dunkt mij, meer aan hem dan aan S. C. gelegen, dat deze voor het orkest zoo zware Brahms-„Sym-

phonie" goed van stapel liep ; immers wie medegewerkt heeft, moet zich nog levendig herinneren de magische kracht, die van dezen vioolreus uitging" doch dit doet intusschen niets af aan het verdienstelijke der praestatie, en aan de muzikale scholing, die zulk een avond den werkende leden bijbrengt. De Spaansche griep noodzaakt tot uitstel van het Decemberconcert in 1918 en de slechte financien maken het noodig van harmonieversterking af te zien. — Uit het kwade wordt soms het goede geboren! — zoodat Sempre 14 Februari 1919, met een klein bezet ensemble een Suite quasi im alten Stile van Carl Oberstadt introduceert en de Serenade van Reinecke, benevens een Concerto Grosso van Händel ten gehoore brengt, waarbij de obligaten door de studenten C. J. Kleyn, L. M. C. Rollin Couquerque en P. Catz worden uitgevoerd. Tilly Koenen is de soliste. Tot meerdere concerten ziet men geen kans.

Wel neemt men deel aan een interacademiaal concours van strijkquartetten, door het zuster-gezelschap J. P. Sweelinck uitgeschreven ter viering van het 8ste lustrum, doch daar laat de Sempre-geest de strijders in den steek, zoodat geen prijs behaald wordt.

Het blijkt ten zeerste noodig Sempre's bloedarme financien wat te herstellen, wil het niet gaan als in 1883. Dan snellen de Eereleden te hulp, zoodat de almanak voor 1922 weer spreken kan van drukbezochte repetities, en van het verdwenen zijn van de tijdelijke inzinking. De Eereleden zullen dat weldra moeten herhalen, wanneer blijkt, dat eenige belangrijke nota's over het hoofd waren gezien!

Het zou mij te ver voeren van alle concerten melding te maken ; enkele echter mogen niet worden vergeten, zooals b.v. dat van 26 April 1922, eene studentenmanifestatie bij uitnemendheid. Met medewerking van dames-studenten uit Delft en Leiden werd ten behoeve van het Nederlandsche Studenten Comité tot steunverleening aan noodlijdende studenten in Centraal en Oost-Europa opgetreden. De repetities worden opvallend goed bezocht (ter wille van het goede doel of aangetrokken door het koor? vraagt de Almanakredactie) en het concert slaagt naar wensch. Het koor brengt „Am Traumsee" ten gehoore, alsmede het Meyliet uit Alianora en Italiaansch liedje van Koeberg, en een nieuwe „mos" wordt ingeluid, die van een bal na het concert.

De herhaling in 's Gravenhage heeft helaas voor een troosteloos leege zaal plaats. Te meer werd dus de aanwezigheid van H. M. de Koningin-Moeder gewaardeerd.

Nog een tweede nieuwe mos brengt ons dat jaar : de Academische Senaat noodigt Sempre uit de plechtigheid in het Groot-Auditorium ter gelegenheid van den Dies Natalis muzikaal op te luisteren. Met vreugde wordt de uitnoodiging aangenomen. Waar zou een studentengezelschap dan ook beter op haar plaats zijn, dan bij de Academische viering van den Dies?

Het jaar 1923 brengt weder een student-componist, die tevens een zeer ijverig bestuurslid is : de Heer W. G. J. de Sauvage Nolting verrast het gezelschap met een Sempre-lied, en in 1924/25 werkt Sempre mede bij de herdenking op 18 Mei in de Ridderzaal te 's Gravenhage van de Eerste Vredesconferentie, aan een Grotius-Vondel avond van het Leidsch Studententooneel, en mag het de zoo beroemde pianist José Iturbi in zijn midden zien, terwijl op het lustrum-concert Birgit Engell het auditorium enthousiasmeert met den „Schönen Blauen Donau", en eenige liederen, door het werkend lid A. H. Philipse begeleid. Koeberg's Zonne-weg en Zotskap deelen in het succes.

Vroeger noemde ik den naam van een uitnemend werkend lid, den Heer Leonidas van Praag. Na diens overlijden bleek, dat hij zijn instrument aan Sempre vermaakt had, met de bedoeling, dat een door het Bestuur aan te wijzen cellist het gedurende zijnen studententijd zou bespelen en na diens vertrek het instrument weder een ander zou worden toebedacht. De eerste maal werd daartoe eenstemmig W. Locker de Bruyne aangewezen en na diens helaas vroegtijdig verscheiden, het werkend lid D. W. Duyster. Deze testamentaire beschikking toont wel treffend de liefde, die de schenker zijn gezelschap toedroeg, gevoelens die men te beter beseft, naarmate men zelf ouder reunist is.

De tijd gaat voort en het laatste lustrum vóór de herdenking die ons den aanstaanden 8 December wacht, breekt aan. Het was tevens een jubileum voor den Nestor der Eereleden, Jhr. Mr. J. H. van Reenen, die juist 60 jaren geleden als eerstejaars zijn eerste concert medemaakte. Ook hij werd van deze wereld weg-

genomen en het zal ons droef te moede zijn, deze zoo beminde figuur op het eeuwfeest te moeten missen.

Het Academiejaar 1927/8 vangt aan met het 25 directeurschap van den Heer F. E. A. Koeberg. Op zijn verzoek gaat het in alle stilte voorbij. Wie echter in deze bladzijden nagaat de talrijke malen, dat eene compositie van dezen begaafden man wordt vermeld en zich rekenschap geeft van de eigenaardige moeilijkheden, die aan het leiden van een studentengezelschap verbonden zijn, en die in den loop der jaren dan ook niet altijd zijn uitgebleven, zal met mij instemmen in eene betuiging van warme erkentelijkheid voor al hetgeen Sempre aan Koeberg te danken heeft.

Het jaar besluit met het optreden van een werkend lid, die èn als pianist èn als Praeses Collegii de eer van het Corps handhaaft: den 6den Maart 1926 treedt de student C. J. A. de Ranitz als solist op met het klavierconcert in A. kl. t. van E. Grieg. Op het eeuwfeest — doch thans als „Mr." — zal hij zich wederom doen hooren. Voorts werken leden mede bij de opvoering van „Açoka".

Dan volgt het rampjaar 1929, waarin Leiden zijn Stadhuis in de vlammen ziet opgaan. De Gehoorzaal wordt voor den Gemeentedienst in gebruik genomen, en de vraag, waar het reeds op 5 Maart bepaalde concert zal dienen te worden gehouden, beantwoordt het Gemeentebestuur op treffend sympathieke wijze: de Gehoorzaal wordt voor dien dag in gebruik afgestaan.

Mijn overzicht kan ik besluiten met een heuglijke tijding. De almanak voor 1931 deelt mede, dat de financieele toestand drie concerten in 1929/30 mogelijk maakte en dat een aantal nieuwe krachten is toegetreden, zoodat het gezelschap zelfs over drie fluitisten beschikt en weder een eigen paukenist bezit.

Die rijkdom aan fluitisten inspireert tot het uitvoeren der Suite E. kl. t. van J. S. Bach op het concert van 16 December 1930, — ditmaal door Nico Gerharz geleid — waar eene stadgenoote Mej. Driessen als soliste optreedt. Met het oog op de komende gebeurtenissen, bepaalt men zich tot deze eene uitvoering.

Ziehier, wat ik over Sempre's verleden bijeengaarde.
Wat intusschen niet onder woorden te brengen is, dat zijn de

persoonlijke herinneringen voor de medewerkers aan ieder concert en de solisten verbonden ; de oogenblikken van triomph, als moeilijke passages en de begeleidingen naar wensch slaagden, of de neerslachtigheid, als het tegenovergestelde plaats vond, en bovenal de onvergetelijke herinneringen aan de dagen met kunstenaars van naam doorgebracht.

Het is nu eenmaal een feit, dat een orkest als dit, — samengesteld uit dilettanten en met een steeds wisselende bezetting — nimmer boven een zeker peil zal uitkomen. Dit neemt niet weg, dat Sempre voor de muzikale vorming van thans honderd studentengeneraties van groote beteekenis is geweest en dat het als representatief gezelschap de eer van het Leidsch Studenten Corps naar vermogen heeft hooggehouden.

In 1835 dichtte een student :

Blijf gij bestaan, Vereeniging van al
Wat Toonkunst mint, en ijvrig blijft betrachten,
Bloei onder ons in Leidens stille wal
Wees onze lust en die der nageslachten.
Geen tweedragt brenge U immermeer ten val,
Maar ieder jaar vermeerdre nog Uw krachten.

Bevestig en verheerlijk Uwen naam :
GROEI IMMER AAN in ijver, kunst en faam.

Wanneer dan 8 December 1931 ter eere der honderdjarige het Io Vivat weerklinkt, is 's dichters wensch in vervulling gegaan. Moge een tweede honderdtal Sempre's deel zijn.

B.

N. J. WETRENS

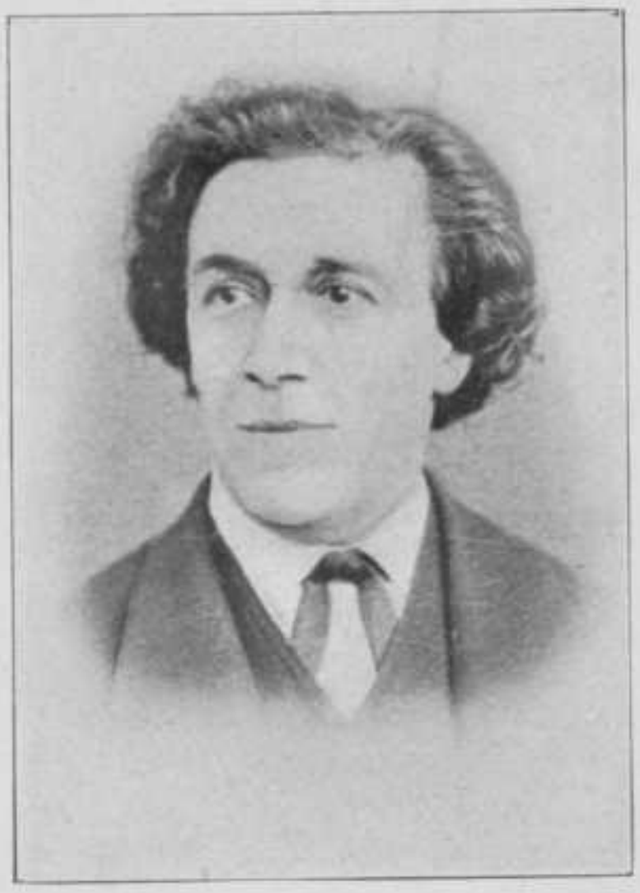

A. J. WETRENS

GOTTFRIED MANN

De 3 overleden dirigenten van „Sempre Crescendo"

HOOFDSTUK II.

CHRONOLOGISCH OVERZICHT.

(Mede ten einde den smaak dier tijden te kenmerken, nam ik de voornaamste aangeboden of uitgevoerde werken op. De oude spelling is gevolgd, waar dit wenschelijk bleek.)

14 December	1831	De wetten, aangenomen in de vergadering van 8 December, worden geteekend. Aangekocht wordt de „Zangmuzyk" van „het gewezene gezelschap Si vox est, canta."
1 Februari	1832	Besloten wordt de vergaderingen te houden in den Schouwburg.
22 „	1832	Aangekocht worden : de tweede Sinfonie van Fesca, de „zesde" van Romberg, de ouverture op. 43 van L. v. Beethoven en de ouverture „der Berggeist" van Spohr. Het gezelschap „Euterpe" geeft ten geschenke het „Io Vivat" voor orkest, gearrangeerd door A. Le Lièvre.
14 Maart	1832	Besloten wordt hen, die de repetitie verzuimen, te beboeten met *f* 0,25.
28 „	1832	Voor nieuw voorgestelde leden ballotage gedurende 1 vergadering ingesteld.
13 Juni	1832	Een verzameling van 28 Ouvertures wordt aangekocht voor *f* 50.—.
25 November	1832	Een commissie uit de buitengewone leden wordt ingesteld, om „behulpzaam te zijn in de administratie".
27 Februari	1833	Geëngageerd wordt een eerste violist die iederen „avond" uit 's-Gravenhage zal overkomen.
6 Maart	1833	Een boete van 10 cents op praten of leven maken gedurende de „vergadering" wordt bepaald. Besloten wordt, dat de vergaderingen voortaan in de Stadsgehoorzaal zullen plaats hebben. De „Variaties van Pixis voor de piano" worden ten gehoore gebracht.
8 Mei	1833	Ieder die werkend lid wil worden, zal gehouden zijn 2 repetities en 2 avonden mede te spelen, alvorens geballoteerd te worden.

16 October 1833 Besloten wordt, dat de buitengewone leden een voordracht van 9 personen zullen indienen, waaruit door de werkende leden 3 commissarissen zullen worden gekozen.
Dit besluit „wordt met luider stem voorgelezen, opdat niemand ignorantie zoude kunnen pretendeeren".

27 November 1833 De Beethoven-herdenking gaat niet door (zie I).

11 December 1833 Hij, die een hond medebrengt bij de uitvoeringen, wordt beboet met 25 cents.

12 Maart 1834 De heer Leemans biedt het Wilhelmus — door hem voor groot orkest gearrangeerd — ten geschenke aan.

23 April 1834 Twee aandeelen worden genomen „in het Toonkundig Gezelschap hier ter stede".
Het aantal buitengewone leden wordt op 200 bepaald.
Den dirigent wordt een gouden ring aangeboden, en den heer Schrieck een schildpadden met goud gemonteerde tabaksdoos, voor de door hem gecomponeerde en aan het gezelschap opgedragen composities.

3 November 1834 Het aantal buitengewone leden wordt op 250 gebracht.

19 „ 1834 Klacht over wanordelijk gedrag van een werkend lid op het invitatie-concert.

26 „ 1834 Besloten wordt de aangeboden symphonie van Viotta op het armenconcert uit te voeren.
Het voorstel om het wanordelijk *werkend* lid te deballoteeren wordt met 13—11 stemmen verworpen; het lid betuigt zijnen dank voor de betoonde gematigdheid.

29 „ 1834 Wangedrag van een buitengewoon lid op een vergadering.
Ontvangt een berispend schrijven.
Een „jongeling, muzycale aanleg hebbende" wordt voorgedragen ter plaatsing op de muzykschool tot het leeren van clarinet.

10 December 1834 Ter vergadering vermaant de voorzitter de buitengewone leden behoorlijke stilte in acht te nemen bij de muzycale bijeenkomsten.

28 Januari 1835 Viotta, de componist der symphonie, ontvangt een gouden horologie-keten als aandenken.
De Amsterdamsche toonkunstenaar Bosse draagt een ouverture over „Io Vivat" aan Sempre op.
De cellist Carl Schuberth uit Hamburg doet zich hooren en ontvangt een gouden ring.

25 Februari 1835 Twee buitengewone leden gedragen zich zoo onordelijk, dat zij terstond van hun lidmaatschap vervallen worden verklaard.

27 Mei 1835 Nog drie aandeelen worden genomen in het Toonkundig Gezelschap.
De Thesaurier biedt ten geschenke aan de Ouverture „Une Folie" van Mehul.

3 Juni 1835 De Leydsche Maatschappij voor Toonkunst noodigt drie

			vertegenwoordigers uit tot het bijwonen van het openbaar examen.
17	Juni	1835	De ouverture van Bosse wordt uitgevoerd ; deze ontvangt een ring met brillanten.
23	September	1835	Het bestuur schenkt de ouvertures : La Vestale van Spontini en Joseph van Mehul.
30	„	1835	Besloten wordt, dat de directeur in overleg met commissarissen een werkend lid, die de repetitie niet heeft bijgewoond, kan beletten mede te werken op de uitvoering.
14	October	1835	Het afgetreden bestuurslid C. Leemans wordt wegens zijn bijzondere verdiensten naast het Eerelidmaatschap nog een gouden ring vereerd.
24	Februari	1836	Eene dankbetuiging van het Stedelijk Bestuur voor de ontvangen opbrengst van het armen-concert wordt ter vergadering voorgelezen.
28	September	1836	Een nieuwe ouverture van J. J. Viotta wordt uitgevoerd. Voorts doet zich hooren : de student in de regten aan het Athenaeum, te Deventer J. Slichtenbree, in een concertino van Fürstenau.
14	December	1836	Achtste invitatie-concert, tevens ter herdenking van het eerste lustrum. Behalve eenige ten geschenke gekregen werken (hierboven vermeld) worden ten gehoore gebracht : Trio van Reissiger, Duo uit de opera „Le Châlet" van Adam, Ouverture : der Flibustier van Lobe, Adagio en Rondo van Czerny voor piano vierhandig, Le Renegat, Scène van Donizetti en Ouverture Zeila van Lindpaintner.
14	Maart	1837	De beroemde cellist F. Servais treedt op met een eigen compositie. Ontvangt het Eerelidmaatschap en een gouden doekspeld.
10	April	1837	Wetrens ontvangt ontslag (zie I) en „de Meesters" vragen meer geregelde betaling. Het lid Flamme biedt de Ouverture Le Serment van Auber aan.
12	„	1837	Wegens het conflict met Wetrens dirigeert Viotta.
26	„	1837	Contributieverhooging van 25 cents per concert.
4	October	1837	Het werkend lid Labouchère biedt de 5 Ouvertures van Kalliwoda aan, benevens de ouverture „Meeresstille und glückliche Fahrt" van Mendelsohn Bartholdy.
11	„	1837	Het werkend lid Pauw biedt aan de ouverture l'Ambassadrice van Auber, en het Eerelid Pincoffs de ouverture „Le Luthier de Vienne" van Mongsou en „Le Mauvais oeil" van Louise Puget.
1	November	1837	De nieuwe Societeit Minerva op het Rapenburg (Kantongerecht) wordt betrokken. Sempre speelt daar op den eersten avond.
13	December	1837	Het afgetreden bestuurslid J. Enschede, Eerelid, ontvangt een gouden halsketen.

12 Juni	1838	De Dinsdag wordt de vaste dag voor repetitie en vergaderingen (concerten). C. Kneppelhout (Klikspaan) draagt voor : „De Boodschap naar de IJzersmelterij" woorden van Schiller vertaald door Tollens, muziek van A. Weber.
2 October	1838	Viotta biedt 6 door hem gecomponeerde liederen aan.
16 „	1838	De toonkunstenaar Antiesch te Amsterdam biedt de partituur aan van een door hem gecomponeerd declamatorium op tekst van J. P. Heije.
26 Februari	1839	Te zamen met Musis Sacrum wordt een contra-bas gekocht. Na eenig gehaspel over de betaling, wordt 28 Mei d. a. v. besloten dat ieder de helft zal dragen, ook in de kosten van eventueele reparatie.
11 April	1839	Sempre moet patent-belasting betalen *f* 29,02. Ter voorziening in deze onverwachte uitgaaf besluit men geen „discipelen" meer op kosten van het gezelschap op de muzykschool te plaatsen.
24 „	1839	Men besluit de herziening der wetten uit te stellen „gedurende de thans plaats hebbende Academische oneenigheden" (strijd der Corpsen). Tevens wordt besloten, dat : de tegenwoordige leden of candidaat-leden, door geene omstandigheden, welke het gezelschap niet directelijk aangaan, hun regt als zoodanig zullen verliezen. Men wenscht dus ten gevolge van de oneenigheid geen leden te verliezen en schrijft dan ook :
24 Mei	1839	aan het Collegium, dat ieder bij den Rector-Magnificus ingeschreven student het regt heeft, zich als candidaat-lid te doen inschrijven (zie I).
24 September	1839	Het lid v. Kretschmar biedt de Ouverture der Hugenoten aan.
5 November	1839	Wordt besloten ter wille der orde, dat ieder zijn mantel of overjas buiten de zaal zal laten.
21 Januari	1840	Het buitengewoon Eerelidmaatschap wordt den Prins Alexander der Nederlanden aangeboden. Z.K.H. bezoekt het invitatie-concert van 4 Februari 1840.
18 Februari	1840	De heer Chr. Detry doet zich hooren op de violoncel en het hout- en stroo-instrument.
5 Mei	1840	De heer Fürbert laat zich op de bas-trombone hooren, hetwelk „bijzonder de goedkeuring van het publiek wegdroeg", zoodat hij 2 Juni daaraanvolgende weder optreedt.
29 September	1840	De leden v. Kretschmar en Aberson bieden de Feestouverture van Ries aan.
24 November	1840	Prof. J. R. Thorbecke adviseert inzake de introductie (zie I)
30 Maart	1841	Behalve een violist treedt ook op de heer Le Febvres „eerste comique" aan het Fransche Tooneel te 's-Hage.
11 Mei	1841	Dunckler laat zich hooren op de Tenor-hoorn en de clarinet en Bogortschek(de dirigent derBadkapel) op de fluit.

5	October	1841	Men besluit, dat de candidaat-werkende leden vooraf eenige blijken van bekwaamheid moeten afleggen.
19	„	1841	De Ouverture van den heer Lubeck wordt gebisseerd.
2	November	1841	Tijdens de muzyk wordt „een der leden wegens zijn onophoudelijk getier de zaal uitgewerkt".
12	April	1842	Ter vergadering wordt verantwoording gedaan van de besteding der gelden voor het monument-Flamme (zie I).
31	Mei	1842	Oneenigheid met den violist Lubeck, die weigert mede te werken in een wals van Dunckler (zie I).
1	November	1842	De violist H. W. Ernst doet zich hooren. Hij ontvangt het Eerelidmaatschap en een diamanten ring. Ook de zanger de Chavannes Vrugt, Eerelid geworden op het 10-jarig bestaan, geeft eenige nummers ten beste.
16	Mei	1843	Fesca aanwezig. Hij speelt een Fantaisie met variaties uit de „Sonnambula", Scenes de Bal en eigen composities. Eenige zijner liederen worden gezongen door het lid Schmezer.
26	Maart	1844	Dr. C. Leemans biedt zijn geschrift „de Zangles" aan (zie I) en ontvangt enkele dagen later eene serenade van Sempre en Musis Sacrum.
1	October	1844	N. J. Wetrens wordt Eerelid, en
3	December	1844	de President van Musis Sacrum, de Heer van Hees.
17	„	1844	Wordt besloten geen opdracht te aanvaarden van composities, die dansmuziek bevatten, zoowel ten einde onaangenaamheden met „de Meesters" te voorkomen, als om den naam van Sempre als serieus gezelschap hoog te houden.
21	Januari	1845	Alex. Dreyschock treedt op en ontvangt het Eerediploma, alsmede een diamanten ring. (Wat hij speelde, blijkt niet.)
6	October	1845	Het entreegeld wordt van Fl. 4 op Fl. 5 gebracht.
20	„	1845	Het Eerelid van Outeren biedt een paar pauk-stokken aan.
9	Maart	1847	Het aantal Commissarissen der Buitengewone leden wordt uitgebreid ter betere handhaving der orde op de vergaderingen.
15	Februari	1848	Het Bestuurslid de Stoppelaar biedt twee ouvertures aan : Les diamants de la Couronne en : Les mousquetaires de la Reine, van Halevy. De eerste wordt uitgevoerd 28 Maart en de andere 30 Mei 1848.
26	September	1848	De Heer Hutschenruyter, orchestdirecteur te Schiedam, biedt zijne Symphonie aan. (Is eerst uitgevoerd 21 Februari 1854.)
7	November	1848	Symphonie van Taeglisbeck. (Deze mij geheel onbekende componist schijnt een goed werk te hebben geschreven ; het wordt althans in de volgende jaren nog al eens uitgevoerd.)
5	December	1848	Optreden van Henri Litolff. Hij speelt : eene Tarantelle en „de beroemde Hartsburg-etude". Na de

pauze dirigeert hij „zijne bekende tweede symphonie". Nadat hem het Eerelidmaatschap is aangeboden, bedankt hij met eene paraphrase over het Io Vivat. De hem vergezellende zanger Osthoff laat zich mede hooren.

6 Februari 1849 De Liedertafel Euterpe uit Rotterdam treedt op.

20 Maart 1849 Ter nagedachtenis van wijlen Z.M. Koning Willem II worden uitgevoerd: Trauersymphonie van Romberg en de Marche Funèbre van v. Beethoven.

27 „ 1849 Het Bestuurslid van Foreest van der Palm laat zich hooren in een Air voor fluit van Heinemeyer en — met het werkend lid Jansen — in eene Concertante voor twee fluiten van Fürstenau.

28 September 1849 Algemeene vergadering. Contributieverhooging tot Fl. 12 en afschaffing der „vergaderingen" na de Paaschvacantie.

22 Januari 1850 De groote pianist Mortier de Fontaine treedt op. De Secretaris relateert: Hij bragt alle toehoorders in verrukking door de welluidende toonen, die zijn meesterhand uit onze *kostbare* piano wist te tooveren, welke volgens zijn uitdrukking het beste met een zak noten te vergelijken is. Hierdoor werd echter zijn spel te kunstiger! Tot laat in den nacht werd nog met den jovialen man feest gevierd, die evenmin Leiden als Sempre hem vergeten zal.

12 Februari 1851 De Maatschappij voor Toonkunst te Leiden bericht, dat Praeses en Secretaris van Sempre steeds zullen worden aangemerkt als Buitengewone Leden van genoemde maatschappij.

20 „ 1851 Huldiging van N. J. Wetrens ter gelegenheid van zijn 50-jarig jubileum als toonkunstenaar. Met Musis Sacrum en de Liedertafel de Avondster wordt te zijner eer een concert gegeven.

18 „ 1851 Het concert van dezen avond wordt beschouwd „als een der schoonste door Sempre in de laatste jaren gegeven; zoowel de uitgevoerde symphonie, als de ouvertures droegen den algemeenen bijval weg". Programma: Symphonie van Krommer, Ouvertures: Egmont en: die Felsenmühle (van Reissiger).

8 April 1851 Het 22e Invitatieconcert heeft plaats. Sedert 1847 waren die niet meer gegeven.

4 October 1851 Serenade aan den nieuwen Burgemeester (zie I).

14 „ 1851 Wordt besloten eene commissie te benoemen „om orde te stellen op den bij den secretaris berustende schrikkelijk verwarden inboedel". Voorts worden de Commissarissen der Buitengew. leden aangemaand „hunne magt te gebruiken tot het bewaren van orde en rust gedurende de uitvoering van muzykstukken".

2 December 1851 Optreden van den violist Otto von Königslow. Hij speelt eene Elegie van Ernst en Carnaval de Venise.

27	Januari	1852	Leden van S. C. werken mede bij de publieke uitvoering der Volkszangschool.
12	October	1852	Concert aangeboden aan de Officieren te Leiden in garnizoen.
23	„	1852	Jacob Eber speelt een solo op een hout- en stroo-instrument met orkestbegeleiding.
20	September	1853	De praeses deelt mede, dat gedurende de vacantie alle bezittingen van het gezelschap in orde zijn gebragt. (De schoonmaak van het vorige jaar is dus niet afdoende geweest!) De belangrijke collectie muzyk — 42 symphonien, 111 Ouvertures en onderscheidene zangstukken — is geinventariseerd. Aan de Liedertafel de Avondster, die een prijs behaalde, is een felicitatie gezonden.
1	November	1853	De Heer van Oosterzee biedt aan de Ouverture: die Braut von Messina van Schumann, welke wordt uitgevoerd 29 November d. a. v.
22	„	1853	De Secretaris deelt mede: dat van allerlei artisten, ook uit het Buitenland, brieven zijn ontvangen, waarin allen om het zeerst verzoeken op onze beroemde concerten te mogen spelen".
21	Februari	1854	Een Hutschenruyter-avond heeft plaats. De symphonie, welke hij reeds in 1848 ten geschenke had gegeven, wordt thans uitgevoerd, alsmede een lied en eene ouverture. Den componist wordt een gouden ring aangeboden.
7	Maart	1854	Nicolai treedt op met een pianoconcert van Mendelssohn en dirigeert zijne ouverture. Voorts de bassist Giraldoni uit Milaan, „die op eene verwonderlijke wijze viooltonen uit zijn contrabas wist te lokken". schrijft de secretaris. Een collation besluit den avond.
21	„	1854	Verhulst dirigeert zijne symphonie en zijn Intermezzo. Beide worden uitstekend uitgevoerd. Hem wordt eene serenade gebracht.
5	December	1854	De beroemde cellist Batta treedt op met eene fantaisie over La Juive.
30	Januari	1855	H. Vieuxtemps doet zich hooren op eene gewone „vergadering" (doch natuurlijk voor een geheel gevulde zaal) in zijne fantaisie over motieven uit de opera Jerusalem van Verdi.
9	October	1855	Sempre besluit mede te werken op het afscheidsconcert van den Leidschen kunstenaar G. Knippenberg, die talrijke malen op vergaderingen optrad.
16	„	1855	De Heer van Oosterzee biedt ten geschenke aan de „Preisgekrönte Festouverture van Lachner (op. 30).
3	December	1855	Prof. Cock staat zijn piano af voor het concert en wordt daarvoor eenige dagen later door een deputatie van 2 bestuursleden bedankt.

1 Mei	1856	H. Wieniawski solist: viool-concert van Mendelssohn, Paganini's „Di tanti palpiti" en Carnaval de Venise. Het in de zaal aanwezige programma draagt zijn handteekening.
30 „	1856	Serenade aan het 25-jarig Sempre Crescendo door ingezetenen van Leiden, nu het feestconcert niet kon doorgaan (zie I).
21 October	1856	Z.K.H. de Prins van Oranje aanvaardt het Eerelidmaatschap, hetwelk met een Serenade wordt aangeboden.
2 December	1857	Afscheidsconcert van N. J. Wetrens. Hem wordt een met zilver gemonteerden dirigeer-stok aangeboden. Ten gehoore wordt gebracht „Floris V op het Slot te Muiden", gedicht van J. P. Heije, muziek van Joh. Verhulst en „Le Dèsert" poèsie d'Auguste Colin, musique de Felicien David.
23 November	1858	Optreden van een violist met den thans zoo bekenden naam Buziau !
29 October	1861	Joseph Cramer speelt 22e concert van Viotti.
26 November	1861	F. Smetana op Sempre. Hij speelt het piano-concert C Moll van Beethoven.
	1862	De Almanak voor 1863 bevat wederom een stuk over Sempre, waaraan de navolgende passage ontleend wordt. „De Directeur slaat ijverig de maat, tot groot ongerief van zijn rechterroksmouw. De gehuurde muzikanten verplaatsen de lucht van hunne longen in groote koperen werktuigen en vormen daarmede de lagere toonen; de werkende leden door een zagende beweging van paardenharen over schapendarmen, voeren de fijnere nuanceering uit". Adelina Patti wordt door een Eerewacht te paard van het station afgehaald.
4 Maart	1862	H. Vieuxtemps wederom op Sempre. (Fantasia Appassionata).
24 „	1863	Op het Armen-concert treedt Mevr. Offermans-v. Hove op met de Scène en Aria uit de Opera Sargine van F. Paêr.
28 April	1863	Het 28e invitatie-concert met H. Wieniawski en Chr. Wirtz, pianist te 's-Hage. Het orkest speelt de 3e van Niels W. Gade en de Ouverture Yelva van Reissiger.
24 November	1863	Daan en Sam de Lange treden op.
8 December	1863	Op den Dies Natalis heeft het 450e concert plaats met Ernst Lubeck pianist te Parijs. De ouverture Gijsbrecht van Amstel van Verhulst wordt uitgevoerd.
26 April	1864	De violist Jan de Graan speelt het Eerste concert van Vieuxtemps.
4 October	1864	De aria Ah ! Perfido ! wordt voor clarinet ten gehoore gebracht door den Heer J. M. Völlmar te 's Gravenhage.
6 December	1864	Joachim op Sempre ! Gesangscene van Spohr en Chaconne van Bach. Hij treedt wederom

11 December	1865	op het armenconcert met Mevr. Collin-Tobisch op. Deze laatste zingt eene aria uit de in 1684 gecomponeerde opera Mithrane van L. Rossi. Joachim speelt het vioolconcert van Mendelssohn en de Romance in G van v. Beethoven.
20 Februari	1866	Wilhelmy. Hij speelt een vioolconcert van Paganini en Russische liederen van Ernst. Hij bezoekt Sempre kort daarna op het armenconcert met het concert militaire
20 April	1866	van Lipinsky en Variations sur un thême Russe van David (zie I).
26 November	1866	Optreden van den Heer J. uit 's Gravenhage (overeenkomstig het toenmalige gebruik werden de namen van solisten-niet beroeps musici slechts met een letter aangeduid) die een Aria uit het Oratorium Paulus zingt. Het was de Heer Jeltes, thans nog in leven en lid van het Eere-Comité.
10 December	1867	Armenconcert onder leiding van Richard Hol, omdat Wetrens als solist optreedt (vioolconcert van v. Beethoven).
28 Januari	1868	Grützmacher treedt op met een concert voor cello van B. Molique.
25 Februari	1868	Anton Rubinstein solist op het 33 Invitatieconcert. Hij speelt de Ouverture Egmont en Nocturne en Ballade van Chopin voor de pauze en daarna Carnaval van Schumann, Lied ohne Worte, Erlkönig, Marche uit de Ruines d'Athenes en een Rondo van Mozart. Hem wordt een zilveren beker aangeboden.
10 Maart	1868	Verscheidene eigen of bevriende krachten doen zich hooren. (Wegens de aanduiding met een letter, is hun naam niet met juistheid op te geven. Er was bij de student te Utrecht J. M. C. van Riemsdijk, later een zoo geëerde figuur in het muziekleven aldaar.)
9 Maart	1867	De almanak klaagt over het kleine aantal werkende leden. Men besluit het rooken tijdens de huishoudelijke concerten te verbieden. Dit verbod wordt weldra weer opgeheven, omdat de opkomst op de vergaderingen er onder lijdt. Solisten op het invitatieconcert de zangeres Vilma von Balos Bognar uit Hannover en de violist Carl Bargheer.
	1868	De studenten van Rijn, Sicherer en de Jong vervullen op eenige „vergaderingen" solo-partijen. De Almanak knoopt daaraan een beschouwing vast over de kosten, die het engageeren van betaalde krachten — noodig omdat zoo weinig studenten mede-spelen — veroorzaakt. Van de solisten wordt „de welluidende stem en het bevallig uiterlijk van Mej. Meijsenheijm" zeer geroemd.
	1869	De Delftsche studenten van Reenen en van Groningen en de Leidsche W. L. van Meurs (cello) en P. Nanning Cramer (piano) solisten op verschillende avonden.
7 November	1870	Z.K.H. Prins Alexander der Nederlanden Eerelid.

6 Juni	1871	Wetswijziging en verkiezingsquesties. In dat jaar treden als solisten op de student H. A. Viotta, Mej. W. Gips uit Dordrecht en Mej. Erica Morin,
11 Februari	1873	Emma Brandes en :
4 Maart	1873	Carl Davidoff. Voorts in dat jaar N. M. de Wal, in latere jaren muziekcommissaris van het Residentie-orkest: Mondschein-sonate en Marche d'Isly van de Meyer.
	1875	wederom Wilhelmy. In dat jaar ook Fr. Löwe, de componist der bekende ballades.
	1876	De Almanak is over de praestaties van het gezelschap niet te spreken en klaagt over het weinige bezoek der armen-concerten. Een Mixed-Pickle : Orkest van S. C. „Tevens zijn zij verplicht bovenal op de welluidendheid te letten". (Lees-kabinet 1872 No. 9) toont mede de ontevredenheid der toehoorders. Op het armen-concert is het orkest „bij uitzondering goed". Solisten: Louise Becht en George Henschel. Op het invitatie-concert treedt Joseph Hollman op.
	1877	De opbrengst van het armen-concert is ditmaal hooger dan vorige jaren, doch toch niet meer dan *f* 215.—. Men was opgetreden met eigen krachten n.l. de studenten M. G. Smalt, F. van Anrooy en C. Th. van Deventer. Op het invitatie-concert speelt de groote viool-paedagoog Leopold Auer en de zangeres Fr. Schmiedtlein. Vervolgens treedt Rubinstein nog eens op.
3 Jnui	1877	Sempre werkt mede bij de herdenking in de Hooglandsche kerk van den dood van H.M. Koningin Sophie.
	1878	Er breken moeilijke tijden aan. Verschillende dilettanten worden uitgenoodigd en het aantal huishoudelijke concerten gereduceerd van 7—5, ten einde de kas niet te zeer te bezwaren ; de Almanak klaagt over veel middelmatigs en weinig bezoek en ook het volgend jaar
	1879	schrijft men, dat Sempre niet meer is wat het vroeger was en dat het orkest bijna bij ieder concert hetzij in de uitvoering van het programma hetzij bij het begeleiden der solisten aanleiding geeft tot ontevredenheid. Het armen-concert brengt slechts *f* 85.90 op.
19/21 Mei	1881	VIJFTIG-JARIG BESTAAN (zie I).
25 April	1882	Invitatie-concert gedirigeerd door F. Boers Sr. wiens Ouverture in F wordt uitgevoerd. Dit is het laatste teeken van leven. De onverschilligheid der leden, gemis aan krachtig optreden van het bestuur en de slechte financiën doen op
7 December	1883	besluiten niet verder naar buiten op te treden (zie verder I).
30 September	1887	De ledenvergadering besluit Sempre te doen voortbestaan. De heer J. G. H. Mann wordt directeur.

18 Maart	1888	Eerste invitatie-concert (zie I) en
9 Mei	1888	Eerste huishoudelijk-concert na de herleving (zie I).
22 Februari	1889	Ter herdenking van het 55-jarig bestaan van het L. S. C. componeert Mann een Feestmarsch, die op dit concert wordt uitgevoerd. Het Collegium biedt den componist een vergulden lauwerkrans aan. Solisten : Wia Dikema uit Leiden en H. Baron v. Heeckeren tot Waliën uit 's Gravenhage (viool).
30 Maart	1889	Voor de eerste maal treedt Sempre buiten Leiden op (zie I).
27 November	1889	Huishoudelijk concert met medewerking van de studenten H. Th. 't Hooft, cello, Jules Enthoven, piano, B. Limburg, viool, B. v. Geer, viool, en J. W. de Goeje, alt.
22 Februari	1890	Invitatie-concert met Carry Mess, viool, Orelio en Leonidas van Praag. Het orkest voldoet goed in „l'Arlesienne van Bizet", een Ouverture van Richard Hol en speciaal in de „Freischütz-Ouverture".
29 April	1890	Armen-concert. Solisten : Maria Snijders, zang (uit Delft), Fr. Käthe Müller uit Arnhem, harp, en Leon J. Jacobson uit Rotterdam, viool. Het orkest voert uit Feest-preludium ter eere van Nicolaï van Mann en de Euryanthe-ouverture.
23 Januari	1891	Invitatie-concert. Solisten : Gerda Reinders, zang en Gottfried Mann, piano.
23 Februari	1891	Het armen-concert brengt de Suite-Algérienne van Saint Saens, (die zooveel succes heeft, dat men haar op het eerstvolgend concert wederom uitvoert), en Grusz aus der Ferne van den toen onlangs overleden Joh. Verhulst. De pianiste Juliette Mertens heeft eveneens een uitbundigen bijval.
22 April	1891	Invitatie-concert met de zangeres Pia von Sicherer en Chr. Timner. Sakuntala-ouverture van Goldmark. De repetities worden goed bezocht en een 30-tal studenten werkt mede.
8 December	1891	ZESTIG-JARIG BESTAAN. Op het programma Idealia van Mann, Morceaux Symphoniques van Massenet en Friedensfeier-Ouverture van Reinecke. De soliste Mej. Betsy Humme zingt „Ingeborg's Klage" uit „Frithjof" van Max Bruch en de violist C. Coenen het viool-concert van Mendelsohn. Mann wordt Eerelid. Het diploma wordt hem aangeboden bij monde van den h. t. praeses R. Feith, thans voorzitter van het Eeere-comité.
10 „	1892	Invitatie-concert. Als noviteit wordt ten gehoore gebracht Prelude en Siciliana uit de Cavalleria Rusticana. Hoewel, naar de critiek te oordeelen, inderdaad uitstekend uitgevoerd, wordt het werk koel ontvangen door het publiek. Voorts Mignon-Ouverture en de „Eerste" van Beethoven. Weder optreden van Juliette Mertens. De 2e solist is de

cellist J. Mossel, terwijl Leonidas van Praag een obligaat in de Cavalleria naar veler meening artistieker speelt dan de solist.

17 December 1892 Invitatie-concert met Mej. Adela Remo (concert-Aria van Mendelsohn) en Chr. Timner (22 concert van Viotti). Ouverture Manfred en Jeux-d'enfants van Bizet waren de orkestwerken.

14 Februari 1893 Concert te 's-Gravenhage. „Les Erinnyes van Massenet en Faust-ballet, Serenade van Widor en door Mann voor orkest bewerkte „Norwegische Tänze" van E. Grieg (zie I).

28 „ 1893 Armen-concert. Eenige der voornaamste nummers van 14 Februari en de Ouverture „la Dame Blanche" worden uitgevoerd. De pianist Textor en de cellist Henri Bosmans zijn solist.

April 1893 Nog een invitatie-concert volgt met medewerking van de dames-zangvereeniging Es-Moll (zie I).

30 Mei 1893 De nieuwe wetten worden aangenomen in de ledenvergadering van dien dag en daarmede een wettelijk einde gemaakt aan de „vergaderingen", de oude huishoudelijke concerten, die trouwens de laatste jaren niet meer plaats hadden. Art. 39 bepaalt thans: jaarlijks zullen zooveel mogelijk twee invitatie- en 1 armen-concert worden gegeven.

13 December 1893 Invitatie-concert. „Scènes pittoresques" van Massenet en Gounod's Marche funèbre d'une Marionette, Freischütz-Ouverture en die Geschöpfe des Prometheus. Bernard Dessau speelt viool-concert Beethoven en Mej. Madelaine van Vliet zingt eenige liederen.

2 Maart 1894 Armen-concert. „Unvollendete" en: Steppen-skizze aus Mittel-Asien, Sommernachtstraum-Ouverture en de Marche Hongroise van Berlioz, die nog vele malen op een programma zou verschijnen.
De solisten Mej. Betsy Hol zingt een Aria uit Catharina Cornaro van F. Lachner. Joseph Salmon uit Parijs speelt het cello-concert van Saint Saens.

1 Mei 1894 Invitatie-concert. Symphonie van Haijdn, Novelletten van Gade en de ouverture Piccolino van Ernst Guiraud (die indertijd te Parijs meer in aanzien was dan Bizet !). Solist C. van Humalda v. Eysinga, opera-zanger te Stuttgart.

4 December 1894 Invitatie-concert. Suite Peer Gynt, G Moll Symphonie van Mozart en ouverture „le Cheval de Bronze" van Auber. Solist Orelio: „Dichterliebe" en de heer Kool, viool.

2 April 1895 Armen-concert met Julia Uzielli en Willem Kes als solisten. De Maskarade-Marsch van den student J. A. N. Patijn vormt het programma met de „Italienische" van

Mendelssohn en de Balletmuziek uit Boabdil van Moskowski.

10 December 1895 Invitatie-concert. 1e Symphonie van Schumann en de „Rosamunde"-muziek. Solisten : de Heer W. Hutschenruyter met het concertstuk in F Moll en Mad. Constance Bender wier uiterlijk zeer, doch wier zang matig voldeed.

6 Maart 1896 Armen-concert. Eerste optreden van Arrigo Serato, de 19-jarige violist uit Milaan, die zijn gehoor onweerstaanbaar medesleept, en terugkomst van den zanger C. van Humalda van Eysinga. Het orkest voert uit de ouverture „Freia" van Mann, de 1e Arlesienne-Suite en de Huldigungs-Marsch van Wagner.

8 Mei 1896 Invitatie-concert met medewerking der dames-zangeeniging Es-Moll en de Heer Patijn, die Mendelssohn's Capriccio brillant voordraagt. Orkest-nummers : Scènes Alsaciennes van Massenet, 3e Suite van Mann, Ouverture „Michel Angelo" van Gade. Het koor zingt onder andere : „A la Musique" van Chabrier en het vrouwenkoor uit Melaenis van Mann.

1 Devember 1896 Concert te 's-Gravenhage. De werkende leden van Geer, cello-concert van Svendsen en Benjamins (piano) alsmede Orelio laten zich hooren. De opkomst is zeer slecht, zoodat de avond een financieel fiasco wordt.

8 „ 1896 Viering van het 65-jarig bestaan. Huldigings-Marsch van Grieg, de 4e Symphonie van Gade en de Ouverture Mignon. Solisten : Chr. Timner en Mevr. Engelen-Sewing.

Maart 1897 Armen-concert met medewerking van Willem Mengelberg, die het 5e klavier-concert van v. Beethoven ten gehoore brengt. Orelio zingt Oud-Hollandsche liederen, en het orkest voert als hoofdnummer de 2e Peer Gynt Suite uit.

10 December 1897 Invitatie-concert met Mej. Br. Timmermans (zang) uit Amsterdam en de cellist Jacques v. Lier te Berlijn. Het orkest speelt de 2e Arlesienne-Suite en de Marche uit de Damnation de Faust.
Over de samenstelling der programma's zijn de werkende leden niet tevreden, zoodat de repetities slecht bezocht worden en er zelfs staking dreigt uit te breken. Door elk werkend lid te gaan bezoeken en door de toezegging een symphonie van Beethoven uit te zullen voeren, wordt de storm bezworen, zoodat in

Maart 1898 op het Armen-concert het orkest goed voor den dag komt met de 5e van Beethoven en de Ouverture Athalia.
Eerste optreden van Harold Bauer, toen nog onbekend in Nederland. Met een minzaam spotgelach ontvangen — gelijk de Almanak vermeldt — vestigt hij onmiddelijk zijne reputatie van geniaal pianist.

5 April	1898	Invitatie-concert. Weder optreden van Arrigo Serato. Het orkest voert de ouvertures : Euryanthe en Die verkaufte Braut uit.
9 December	1898	Invitatie-concert met de violist M. Wolters en de zangeres Ant. Sohns. De Jupitersymphonie is het voornaamste nummer van een niet zeer belangrijk programma.
18 Januari	1899	*Recital van Harold Bauer uitsluitend voor de leden van Sempre* (zie I).
21 Maart	1899	Ter nagedachtenis aan het overleden Eerelid Prof. Mr. C. Asser opent het Armen-concert met de Marche Funèbre uit de Eroica. Voorts wordt de lange C Dur Symphonie van Schubert uitgevoerd. Solist : Joseph Salmon met het cello-concert van Haydn.
30 October	1899	Sempre werkt mede bij de opening van het Leidsche Volkshuis.
16 November	1899	Zoo ook bij den Transvaal-avond.
15 December	1899	Invitatie-concert hetwelk bijzonder goed slaagt. Het orkest speelt de 2e Symphonie van Saint Saens, „Le Printemps" van Glazounow en Voorspel Fervaal van d'Indy. De soliste Annie de Jong brengt het viool-concert van Max Bruch en de 2 Romances van Beethoven ten gehoore en Mevr. Oldenboom-Lutkeman oogst veel bijval, in het bijzonder met Mann's „Jonge Liefde".
5 April	1900	Armen-concert. De werkende leden O. Elias en Th. W. Himpe spelen een obligaat resp. in de Prelude du Poème biblique „Le déluge" van Saint Saens en de Serenade van Volkmann en een uitstekend zanger, de Heer Arthur van Ewijk uit Berlijn, treedt op. (Aria uit Hans Heiling en de ballade „Arch. Douglas"). Orkest : Les Erinnyes van Massenet en 3e Suite van Mann.
LUSTRUM	1900	Het lustrum-bal wordt voorafgegaan door een concert waarin de werkende leden W. G. de Marez Oyens en H. A. Hartogh obligaten vervullen.
1 December	1900	Invitatie-concert met een voor Leiden nieuw werk : „Serenade opus 11 van Brahms", „Suite-Jeux d'enfans" van Bizet en „Freischütz-ouverture". De soliste Renee Andriessen draagt met stormachtigen bijval het viool-concert van Wieniawski voor en Adelin Fermin zingt : „Weelde" van Mann.
Maart	1901	Armen-concert met Anton Hekking van het Philharmonisch-orkest te Berlijn, die zich een 1e rangs cellist toont. Orkest : Ouverture Nachklänge von Ossian" van Gade, Suite „Vasantasena" van Halvorsen (eerste uitvoering in Nederland).
April	1901	Volks-concert met medewerking van Mej. Betsy Vos uit Leiden. De werkende leden O. Elias en W. G. de Marez Oyens spelen het Obligaat uit „Le déluge" en een nieuwe

compositie van Mann : „Canzone" voor viool met orkest-begeleiding. Het orkest-programma luidt : 2 Melodieën van Grieg, Andante uit het strijk-quartet van Tschaikowsky Novelletten van Gade en de indertijd zeer bekende wals „Flirtation" van Steck. Mann treedt zelf als solist op met Chopin en eenige eigen composities, en Mej. Vos zingt „Panis Angelicus" van Cesar Franck en een aardig liedje „Uitvliegen" van Dr. Pijzel.
Mann wordt ziek en wordt gedurende drie maanden in een zenuwinrichting verpleegd, welke hij einde September verlaat, na aldaar nog diverse composities te hebben geschreven. De repetities worden hervat en

7 en 8 Dec. 1901 vindt het ZEVENTIG-JARIG BESTAAN plaats, een glanspunt in de geschiedenis van Sempre. De matiné wordt geopend met een quartet van Haydn door de werkende leden O. Elias, W. G. de Marez Oyens, C. de Graeff en Th. W. Himpe. Andante Cantabile uit het strijk-quartet van Tschaikowsky door het geheele orkest. Concert voor twee violen van Bach door de heeren O. Elias en Oyens met orkest.
Ter receptie verschijnt de Rector Magnificus Prof. Mr. H. v. d. Hoeven, Eerelid, wiens gelukwenschen door zijn zoon de h.t. ptaeses worden beantwoord (zie I). Gemeenschappelijke maaltijd (telegram uit Peking, zie I) en den volgenden dag eerst repetitie gedurende den geheelen dag en dan het avond-concert. Programma : 8e Symphonie van Beethoven, Franz Schörg, viool-concert van Beethoven. Toespraken van den burgemeester Mr. F. Was, namens de Leidsche Maatschappij voor Toonkust door Prof. Blok en namens de Afd. Leiden der Maatschappij tot bev. der Toonkunst door den heer F. Driessen, beantwoord door den praeses die dien avond in drievoudige functie optreedt : President, paukenist en pianist. (In Mann's Melaenis). Na de pauze : Choeur des jeunes filles uit Melaenis door de dames van Toonkunst, namens wie Mej. J. H. Coebergh Mann bloemen aanbiedt. Schörg speelt nog Sarabanda et Gigue van Bach en de Huldigingsmarsch van Wagner besluit het waarlijk schitterend feest. Enkele dagen daarna stort Mann in en herstelt niet meer. De Heer Wouter Hutschenruyter verklaart zich bereid het eerstvolgend concert te dirigeeren in

Maart 1902 Programma : 4e Symphonie van Schumann, De Zang der Zee van Jan Brandts Buys en Maurische Fantasie uit Boabdil. Solist Joseph Hollmann met het cello-concert van Haydn. De heer F. E. A. Koeberg wordt aangezocht de leiding van het gezelschap op zich te nemen. Hij aanvaardt dit en dirigeert

2 December 1902 zijn eerste concert. „Italienische" van Mendelssohn „Ouverture Don Juan" en „de Marche Hongroise" van Berlioz. Soliste Mevr. J. Salomonson-Asser (Liederen) en Dirk Schäfer : G Dur-concert van Rubinstein. Even voor den aanvang wordt bekend, dat de Rector Magnificus Prof. Mr. v. d. Vlugt na een vinnigen verkiezingsstrijd gekozen is tot lid v. d. Tweede Kamer, zoodat deze bij zijn intrede in den zaal met luid applaus wordt ontvangen.

4 December 1902 Concert te 's-Gravenhage met het zelfde programma. Opbrengst *f* 2000.—.

17 Maart 1903 Armen-concert. 3 Noviteiten voor Leiden. Stemmingssymphonie van Koeberg en ouverture „Donna Diana" van Recznicek. Ouverture „Princesse Lointaine" van Tcherepnine. Arrigo Serato, solist.
De Almanak maakt gewag van veel nieuwe goede krachten.

1 December 1903 Prof. Scharwenka, solist. Piano-concert van eigen compositie. Voorts de 7e van Beethoven en de Inleiding 3e acte van Lohengrin.

10 Februari 1904 Overlijden van Gottfried Mann. Te zijner nagedachtenis wordt op het Armen-concert van

Maart 1904 de ouverture Freia uitgevoerd. Ook de solisten Mej. Harrij v. d. Harst en de cellist Frits Gaillard spelen composities van den overledene. Het orkest brengt ten gehoore de „Unvollendete", Nocturne van Hutschenruyter en Academische Feestmarsch van Koeberg.

Mei 1904 Tot besluit van het vereenigingsjaar geeft men een volksconcert met eigen krachten en met medewerking van Mej. v. Vollenhoven uit Rotterdam.
„Eine kleine Nachtmusik" , „Concerto Grosso" van Haydn (obligaten van E. Polak, Daniëls, A. S. Hirsch en Th. W. Himpe). Peer Gynt Suite en eenige cello-soli door het werkend lid A. van Ophuysen vormen het programma. Het concert wordt echter slecht bezocht.

22 November 1904 Invitatie-concert. Het Eerelid J. W. M. v. d. Kun, solist met 2 Aria's van Mendelssohn en eenige liederen, alsmede de violist Joh. Rasch uit Berlijn (3e viool-concert van Saint Saens). Het orkest speelt een noviteit voor Nederland „De 2e Symphonie" van Tschaikowskij en de Freischütz Ouverture.

4 April 1905 *Pablo Casals, solist*. Concert van Haydn, D dur Suite van Bach en Sonate van Porpora. Orkest : Symphonie van Mozart, voorspel Hänsel und Gretel van Humperdinck en ouverture Nachklänge van Ossian van Gade. Algemeen is men van oordeel, dat zelden Sempre zoo goed heeft gespeeld en het batig saldo is het dubbele van het vorige jaar.

LUSTRUM 1905 Concert vóór het Bal. E. Polak Daniëls, solist.

De Almanak gewaagt van grooten bloei en veel leden.

17 November 1905 Invitatie-concert. De „Tweede" van Beethoven, „Ouverture Rienzi" en „Boabdil" Mevr. de Haan-Manifarges en de pianist Salomons uit Lignitz.

6 April 1906 Carl Flesch op Sempre, die zich niet ontevreden verklaart over de begeleiding. Programma : „Ländliche Hochzeit" van Goldmark, Euryanthe-Ouverture en een Suite „Touwmenschen" van den Directeur.

7 en 8 Dec. 1906 Viering van het VIJF EN ZEVENTIG-JARIG BESTAAN. De viering is in hoofdzaak gelijk aan die van het vorige lustrum. Voorzitter van het Eerecomité is thans Jhr. Mr. J. H. v. Reenen.
Tijdens de matinee een Trio van Beethoven door de werkende leden L. Brender à Brandis, F. M. C. Hengeveld en A. H. v. Ophuysen. Op het avond-concert wordt ten gehoore gebracht Symphonie van Haydn, Voorspel Melaenis van Mann en de Feestmarsch „Vivat, Crescat, Floreat Sempre Crescendo" van Koeberg. Solist Gerard Hekking „Variations Symphoniques" van Boëllmann.
De Eereleden schenken een orkest-werk en de vereeniging biedt haren Directeur de uitgave van een zijner werken aan.

15 Maart 1907 Armen-concert. Harold Bauer weder op Sempre. Hij speelt het 2e piano-concert van Saint Saens, evenals bij zijn eerste optreden en neemt daarna plaats tusschen de violen.

5 Mei 1907 Volks-concert. Programma : Holberg-Suite van Grieg, Andante uit het strijk-quartet van Tschaikowski, „Le déluge" van Saint Saens (obligaat E. Polak Daniëls) Serenade des Mandolines van Desormes. Het meeste succes hebben de beide solisten Mej. H. Striening en Mej. B. v. Hasselt resp. viool en zang, die „stormenderhand de harten der toehoorders veroverden" zegt de Almanak.
Overlijden van den praeses F. F. Royer. Te zijner nagedachtenis op

3 December 1907 Marche Funèbre uit de Eroica. Voorts de „Schotsche" van Mendelssohn en Ultava van Smetana. De soliste Mevr. Snijder van Wissekerke zingt de „Ocean-Aria" van Weber en na de pauze eenige liederen met begeleiding van het werkend lid J. L. v. Tricht, terwijl het celloobligaat in haar „Chant Hindou" door het werkend lid O. B. W. de Kat wordt uitgevoerd. Eenige dames-studenten werken mee (zie I).

17 Maart 1908 Armen-concert. Symphonie Es dur van Mozart, Rosamunde en Danse Macabre van Saint Saens. Solist Heinrich Fiedler met viool-concert van Bach.
De Almanak bevat een ernstige opwekking om beter ter

repetitie te verschijnen, een klacht die in den volgenden almanak wordt herhaald.

8 December 1908 Invitatie-concert met eigen krachten en met medewerking van Mevr. Salomonson-Asser. Het Eerelid E. Polak Daniëls speelt met groot secces niet minder dan de G Moll Sonate van Tartini en La Folia van Correlli en het orkest schenkt voldoening met een Brandenburg's concert van Bach en een Concerto Grosso van Händel, doch bovenal met een serie kleinere nummers van Bach en Scarlatti door den heer Koeberg voor quartet gearrangeerd.

30 Maart 1909 Pablo Casals wederom aanwezig (cello-concert van Saint Saens en Sonate van Boccherini). Hij is zeer tevreden over de begeleiding. Behalve reeds vroeger gespeelde werken voert het orkest Koeberg's „Bloemensproke" en Plato's „Mimenspel" uit. Hem wordt het Eerelidmaatschap aangeboden.

7 December 1909 Invitatie-concert. Symphonie van Haydn. Suite uit „Casse-Noisette" van Tschaikowsky, Voorspel „Meistersinger", solisten het Eerelid Th. W. Himpe en de pianist A. Waterman uit Rotterdam (4e piano-concert van Beethoven, Variations van Chevillard).

17 Maart 1910 Jacques Thibaud, solist (viool-concert van Beethoven Rondo Capricioso van Saint Saens). Orkest : Serenade Opus 8 v. Brahms en de ouverture „Belmonte et Constance" van Mozart, ondervinden veel belangstelling.

LUSTRUM 1910 Hoewel overeenkomstig het gebruik Sempre zich doet hooren voor het bal, wordt het lustrum in de eerste plaats gekenmerkt door de onvergetelijke Alianora-opvoeringen, waarvoor Koeberg de muziek componeert.

13 December 1910 Invitatie-concert met Mej. L. Vijgh en het werkend lid F. A. Uljee als solisten, die het concert voor twee piano's in Es van Mozart ten gehoore brengen en variaties voor twee piano's van Chr. Sinding. Het orchest speelt een noviteit voor Nederland : Suite „die vier Temperamente" van Carl Nielsen ; 2e Symphonie van Saint Saens en de ouverture „die Verkaufte Braut".

7 Maart 1911 De Alianoramuziek brengt een uitverkochte en enthousiaste zaal en wordt

13 „ 1911 herhaald te 's Gravenhage in de hooge tegenwoordigheid van de Koninklijke Familie. Het publiek brengt Koeberg een ware ovatie ; hij wordt zeven maal teruggeroepen.

7/9 December 1911 Tachtig-jarig bestaan. Aan de klassieke matinee en het avondconcert wordt een derde feestdag in den vorm van een bal toegevoegd. De werkende leden Versteeg (piano), Lee en Kloos (viool), Cohen Tervaert (alt) en van Deinse (cello) brengen het quintet van Schumann ten gehoore en door het strijkorchest wordt een Andante door het werkend

lid C. B. van Leeuwen gecomponeerd en gedirigeerd, uitgevoerd.
De solist op dit feestconcert is de Heer S. van Groningen (Variations Symphoniques van C. Franck) en het orchest met eereleden versterkt, spelen de Symphonie Militaire van Haydn en Koeberg's „Een Koningssproke".
Een nieuw vaandel, door Leidsche jongedames eigenhandig bewerkt, wordt bij monde van Mej. L. Vijgh aangeboden ; de Eereleden schenken nieuwe pauken.
Huldiging van P. M. Bleekstijn, 25 jaar bode van Sempre.

12 Maart 1912 Dyna Beumer op het armenconcert. (Van het programma wordt alleen de Pathetique van Tschaikowsky vermeld).

10 December 1912 De Heer Koeberg viert zijn 10-jarig Directeurschap ; door de Alianora-muziek, voor Sextet door hem bewerkt, ten gehoore te doen brengen. Met hemzelf aan de piano werken mede de werkende leden : v. d. Berkhof (viool), Giltay (viool), Cohen Tervaert (alt), v. Deinse en van Leeuwen (cello). De marsch Vivat Crescet Floreat S. C. eindigt den avond, die aangevangen werd met een goede vertolking der Eerste Symphonie van Brahms.

7 Maart 1913 Armen-concert. Mevr. Noordewier soliste. Orkest : 4e van Schumann, Ouverture Solennelle 1812 van Tschaikowsky ; Suite van Bach.
De Heer W. Verhey, contra-bassist gedurende 25 jaar wordt gehuldigd. De almanak maakt gewag van goed bezochte repetities. Het 80-jarig bestaan heeft echter een leegte in de kas achtergelaten !

9 December 1913 Invitatie-concert : Uitsluitend stukken voor strijk-orkest : Concerto van Corelli ; Suite van Gluck, Serenade van Tschaikowsky en Valses Nobles van Schubert, worden uitstekend uitgevoerd. Solisten : Mevr. Last en de cellist F. Zurhaar.

9 Maart 1914 Het Armenconcert valt samen met het 75-jarig bestaan van het L. S. C. Percy Grainger solist (concert van Grieg) Orkest : derde Symphonie van Brahms. Ouverture Fingalshöhle van Mendelssohn en Egmont.

8 December 1914 De Serenata Appassionata van het werkend lid H. Giltay, toont de muzikale begaafdheid van den Componist ; terwijl het Concerto Grosso van Händel, waarin de Obligaten vervuld worden door de leden v. d. Berkhof, Kleyn en van Deinse, aantoont, dat de muziek in het L. S. C. vlijtig beoefend wordt. Mevr. Noordewier brengt o. m. „Maanlied" tekst van Boutens, muziek van Bernard Zweers en Sonnet van Diepenbrock.

Maart 1915 Op het Armenconcert is het Eerelid Mr. W. G. de Marez Oyens de solist met het Vioolconcert van Mendelssohn. Het geheele programma strekt Sempre tot eer : 8e Sym-

phonie van v. Beethoven, Ouverture Anacreon van Cherubini, Melusine-ouverture van Mendelssohn en Marche Militaire van Schubert.

LUSTRUM 1915 „Bloemensproke" van Koeberg.

2 December 1915 Concert ditmaal in den Schouwburg. Rheinische Symphonie van Schumann, Euryanthe en Coriolan-ouverture vormen het programma, benevens Concertstuck van Weber en de Hongaarsche Fantaisie van Liszt, door den Heer P. de Waardt met orkestbegeleiding. Dit alles kon ten gehoore worden gebracht omdat de werkende leden trouw opgekomen waren op de repetities.

Maart 1916 Voorjaars-concert eveneens in den Schouwburg. De werkende leden C. J. Kleyn (viool) en H. F. A. Völlmar (cello) met het Eerelid E, Polak Daniëls oogsten veel succes met het dubbelconcert van Bach. Händel's Sonate Op. 2 en Serenade van Volkman. De Suite „Im alten Stile" van Grieg. Intermezzo van Koeberg en Menuetten van Schubert vormen het verdere programma.
Te 's Gravenhage werken de leden mede aan het ballet Koning Quercus.

7 December 1916 Herdenking van het 85-jarig bestaan met merkwaardige praestaties der werkende leden. De Heer C. J. Kleyn draagt de Ciacona van Vitali, Caprice Viennois van Kreisler en Le Menetrier van Wieniawsky op werkelijk buitengewone wijze voor. (Begeleiding der twee laatste nummers door het lid Kronenberg). Het Andante con Variazioni uit het 5e Quartet van Beethoven door het geheele Strijkorkest klinkt voortreffelijk en het Concerto Grosso van Händel strekt de obligatisten van Berckel, Sipkes en van Deinse tot alle eer.
Op het Armenconcert Louis Zimmerman met het vioolconcert, en het orkest met de 3e Symphonie van v. Beethoven, „Donna Diana" van v. Recnicek en de Marche Hongroise.
De Mobilisatie maakt verdere concerten onmogelijk.

18 December 1917 Bronislow Hubermann Solist. Hij verklaart zich tevreden over de begeleiding van het Viool-concert van Brahms. Voorts 2e Symphonie van v. Beethoven, Ouverture Don Juan en Freischütz.

17 Mei 1918 Armen-concert. Solist Frits Gaillard met cello-concert van d'Albert. Orkest-Symphonie van Haydn, Peer Gynt Suite en Egmont-Ouverture. De opkomst van het publiek is zeer gering, zoodat het concert een financieel echec wordt. In verband met de nog bestaande schulden treedt het Bestuur in overleg met de Eereleden.
De repetities worden na de groote vacantie hervat, doch worden gestuit door de Spaansche Griep, zoodat eerst

14 Februari 1919 een concert kan worden gegeven, met Tilly Koenen als soliste. Slechts een klein bezet ensemble vertegenwoordigt het gezelschap en voert uit : Suite quasi Im alten Stile van Carl Oberstadt. Serenade van Reinecke (obligaat van het werkend lid P. Catz). Concerto Grosso van Händel (Obligaten C. J. Kleyn, L. M. C. Rollin Couquerque en P. Catz). Een „perpetuum mobile", wordt voor de strijkers een „open doekje".
De financiën laten geen verdere concerten toe. Het nieuwe academiejaar begint wel gunstiger, dank zij de gift der Ereleden, doch de slechte opkomst op de repetities baart véél zorg.

December 1919 Van het programma wordt alleen vermeld : „Concerto Grosso" van Corelli, waarvan de solopartijen door eenige werkende leden heel goed worden vervuld, en „Valse Triste" van Sibelius. Soliste Mevr. Kooiman-Rollin Couquerque en Mej. Corry van Voorthuysen.

Maart 1920 Julius Röntgen, solist met het vierde piano-concert van v. Beethoven en eigen composities. Het orkest moet niet veel hebben gepraesteerd wegens de onvoltallige repetities.

LUSTRUM 1920 Door beter opkomst op de repetities en medewerking van oud-leden, slaagt dit concert naar wensch. Louis Zimmerman, solist met het viool-concert van v. Beethoven en Le Trille du diable van Tartini.
In het nieuwe jaar een opleving ; veel animo en drukbezochte repetities.

14 December 1920 Pastorale van v. Beethoven. Ouverture Athalia en Hochzeitsmarsch. Solist Th. Hannema met aria's uit Zauberflöte, Schöpfing en Freischütz.

26 April 1921 Concert ten behoeve van noodlijdende studenten in Centraal en Oost-Europa en met medewerking van een koor van Dames-studenten uit Delft en Leiden, hetwelk zingt : Am Trauensee, Vor der Klosterpforte en Meyliet uit Alianora. Solisten Hans Cleuver, Mevr. Maurits-Knoops en Mevr. Luberti-van Bergen. Orkest 5e Symphonie van Schubert en de Italienische van Mendelssohn.
De aanwezigheid der Dames-studenten geeft aanleiding tot een nieuwe „mos" : bal na afloop !

2 Mei 1921 wordt voor hetzelfde doel te 's Gravenhage opgetreden. Ondanks de aanwezigheid van H.M. de Koningin-Moeder voor een publiek van slechts 150 personen. Het Steunverleenings Comité draagt daarvoor de verantwoording.
In October 1921 moet voor het eerst uitvoering worden gegeven aan de testamentaire beschikking van den Heer Leonidas van Praag, die zijn instrument heeft gelegateerd, met de bedoeling, dat een door het Bestuur aan te wijzen werkend lid dit gedurende zijn studententijd zal bespelen. Eenstemmig wordt de Hr W. Locker de Bruyne aangewezen.

14 December	1921	Viering van het 90-jarig bestaan. Ditmaal op één dag; des middags receptie, 's avonds concert. Symphonie : Aus der Neuen Welt, voorspel Hänsel und Gretel van Humperdinck en Ultava van Smetana. Friederic Lamond solist met het derde concert van v. Beethoven. Na in den vroegen morgen uit Engeland te zijn aangekomen, zet hij zich onverwijld op een studentenkamer aan de piano, om dit concert nog even te memoreeren, aangezien hij het in lang niet gespeeld had. Persoonlijk is mij bekend, dat hij de aangenaamste herinneringen aan zijn verblijf te Leiden behouden heeft.
17 Maart	1922	Armen-concert met Judith Bokor : cello-concert van Haydn, Symphonie van Haydn, Rosamunde-muziek en Egmont-Ouverture.
11 December	1922	Koeberg is 20 jaar dirigent. Zijn Symphonie „De Jaargetijden", het Voorspel uit Bloemensproke en zijn Avondmuziek vormen met zijn Marsch Vivat Crescat Floreat S. C. het programma. Soliste : de Harpiste Mevr. Ott geb. Hüppner. Na de Kerstvacantie ontvangt Sempre de uitnoodiging, om in het Groot Auditorium op den Dies Natalis der Universiteit de Rectorale Oratie op de luisteren met eenige nummers. Met ingenomenheid wordt hieraan voldaan.
12 Maart	1923	Armenconcert met Carl Flesch (Vioolconcert in E. van Bach). Het Orkest speelt een Brandenbursch concert, variaties uit het Kaiser-quartet van Haydn en de Kriegsmarsch uit Athalia, en het geheel wordt voorafgegaan door een Sempre-lied, gecomponeerd door het lid W. J. J. de Sauvage Nolting. De Almanak maakt wederom gewag van slechte financiën. Deze veroorzaken dat
17 December	1923	een concert uitsluitend voor strijkorkest plaats heeft met Charles van Isterdael als solist (concert van Tartini). De hoofdschotel : Serenade van Tschaikowsky, die wel wat zwaar is, slaagt echter goed.
8 April	1924	Armenconcert met Mevr. Noordewier, die Ah perfido voordraagt en vooral met een aria van Scarlatti diepen indruk maakt, zooals gewoonlijk. Orkest : De Unvollendete en drie fragmenten uit Sigurd Jorsalfar van Grieg.
18 Mei	1924	Het gezelschap werkt mede bij de Herdenking der Eerste Vredes-conferentie in de Ridderzaal te 's Gravenhage.
4 December	1924	José Iturbi solist. Niet alleen als uiterst begaafd kunstenaar, maar ook als gezellig kameraad heeft hij zich te Leiden doen kennen. Hij speelt een piano-concert van Mozart, „Jardin sous la Pluie" van Debussy en de tweede rhapsodie van Liszt. Orkest : vierde Symphonie van v. Beethoven en de Melusine-Ouverture van Mendelssohn.

Maart	1925	Medewerking van werkende leden aan den Grotius-Vondel-avond van het Leidsch Studenten-tooneel.
LUSTRUM	1925	Een goed geslaagd concert in de Feest-week. Programma : „Zonne-weg" en „Zotskap" van den dirigent, alsmede de Reformations-Symphonie van Mendelssohn. De Soliste Birgit Engell zingt, begeleid door het werkend lid A. H. Philipse, eenige liederen, Mozart Ch'io mi scordi en tenslotte met uitbundigen bijval An den schönen blauen Donau.
December	1925	Invitatieconcert met Carl Oberstadt, die het pianoconcert van Schumann ten gehoore brengt. Orkest : II Symphonie van v. Beethoven, Gluck Iphigenia en Aulide en Don Juan-Ouverture.
8 Februari	1926	Sempre werkt mede bij de Rectorale Oratie in het Groot Auditorium (zie I).
April	1926	Concert met bal (de nieuwe „mos"). C-Dur Symphonie van Schubert, Ouverture Meeresstille und glückliche Fahrt. Madeleine Monnier soliste met het cello-concert van Lalo. Na de vacantie wordt het Nutsgebouw als repetitielocaal verlaten en de bovenzaal der societeit als zoodanig in gebruik genomen. Op de opkomst der leden op de repetities is dit van gunstigen invloed. De almanak voor 1927 laat trouwens een opgewekten toon hooren.
8 December	1926	Het 95-jarig bestaan wordt herdacht. Het met oudleden versterkte orkest speelt de I Symphonie van v. Beethoven, Avondmuziek van Koeberg en de Egmont-ouverture. Solist Sam Swaap, de concertmeester van het Residentie-orkest met een vioolconcert van Mozart en Rondo Capricioso van Saint Saens. Als Voorzitter van het Eere-Comité spreekt Jhr. Mr. J. H. van Reenen het gezelschap toe en herinnert er aan, hoe deze avond ook voor hem persoonlijk een jubileum is : immers vóór 60 jaren nam hij voor het eerst plaats bij de eerste violen ! Spreker vertelt van de oude tijden, die hij als lid medemaakte. De trouwe bode P. M. Bleekstijn, die uiteraard geen enkel lustrum vergeten was, wordt thans op bijzondere wijze gehuldigd, nu hij 40 jaren over Sempre heeft gewaakt. Hij ontvangt de mededeeling zijner benoeming in de Eeremedaille in zilver van de Oranje-Nassau Orde. De cello, gelegateerd door Leonidas van Praag, komt thans in handen van het werkend lid D. W. Duyster.
8 December	1927	Het concert wordt bijgewoond door H.K.H. Prinses Juliana als Leidsch Studente. Koeberg is thans 25 jaar dirigent, doch op zijn verzoek wordt dit in stilte herdacht. Solist : Alexander Schmuller, met vioolconcert van Bach. Orkest : Tweede symphonie van Tschaikowsky.

Eenige werkende leden nemen deel aan de uitvoering van het spel Açoka.

6 Maart 1928 brengt ons weder een werkend-lid solist, de student C. J. A. de Ranitz, die op waarlijk voortreffelijke wijze het pianoconcert van Grieg uitvoert.

12 Februari 1929 Brand van het Stadhuis te Leiden. De Gehoorzaal doet tijdelijk als zoodanig dienst, doch wordt welwillend door het Gemeentebestuur afgestaan voor het concert op:

5 Maart 1929 met Orobio de Castro als solist (cello-, concert van Haydn).

9 December 1929 Stefi Geyer soliste, met vioolconcert van Mendelssohn. Het orkest speelt de Italienische.

8 Februari 1930 Invitatie-concert met Willem Andriessen, die het IV pianoconcert van v. Beethoven ten gehoore brengt. Orkest: VI Symphonie van Schubert, en Ouverture die Geschöpfe des Prometheus.

25 Juni 1930 treedt op het Lustrum concert op: Noela Cousin, met Es-dur vioolconcert van Mozart. Begeleid door C. J. A. de Ranitz speelt zij eenige kleinere stukken.

Het gezelschap wordt in het nieuwe jaar versterkt o. a. met drie fluitisten, zoodat het bekende Bach — je kan

16 December 1930 worden uitgevoerd op het December-concert, alwaar — ditmaal onder leiding van Nico Gerharz — met medewerking van Mej. Roosje Driessen als soliste een pianoconcert van Mozart en diens Es-dur Symphonie mede ten gehoore worden gebracht.

Van verdere concerten wordt afgezien, met het oog op het aanstaande honderdjarig bestaan.

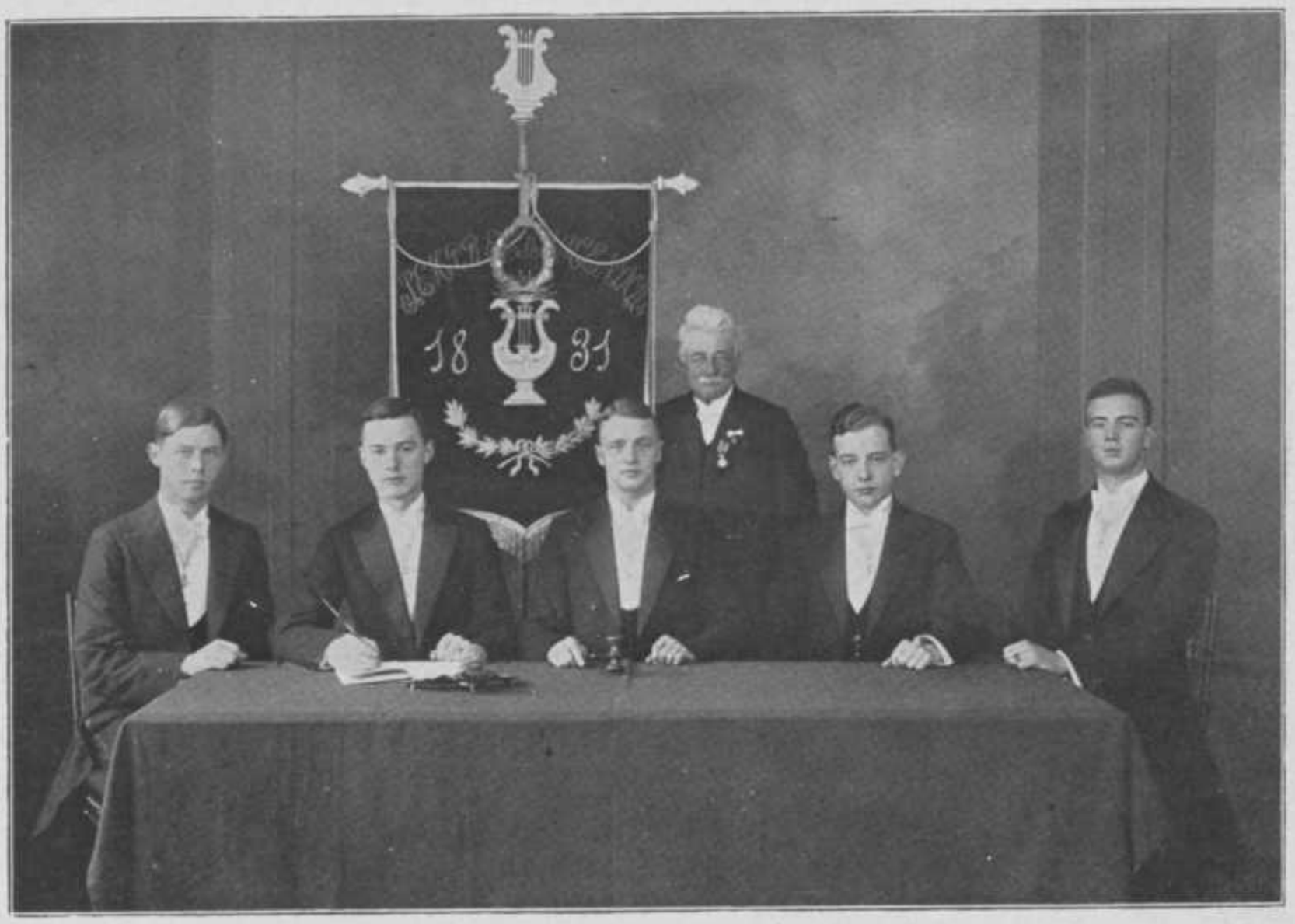

Bestuur van „Sempre Crescendo" 1930—1931

A. Chr. Rueb, J. de Brauw, B. H. Everts, M. Schreuder, I. J. Havelaar.

HOOFDSTUK III.

SAMENSTELLING DER BESTUREN.

1831. A. A. DEENIK, Voorzitter.
P. A. SCHILL, Secretaris.
C. LEEMANS, Thesaurier.
J. M. HUYSSEN VAN KATTENDIJKE, Commissaris.

1832. A. A. DEENIK, President.
P. A. SCHILL, Secretaris.
C. LEEMANS, Thesaurier.
J. ENSCHEDÉ, Commissaris.

1833. P. BLUSSÉ, President.
J. ENSCHEDÉ, Secretaris.
C. LEEMANS, Thesaurier.
P. C. STADNISKY, Commissaris.

1834. C. LEEMANS, President.
J. ENSCHEDÉ, Secretaris.
L. HOLTROP, Thesaurier.
J. LEENDERTZ, Commissaris.

1835. G. UMBGROVE, President.
J. ENSCHEDÉ, Secretaris.
J. LEENDERTZ, Thesaurier (na diens overlyden J. J. VIOTTA).
J. J. VIOTTA, Commissaris (later C. SLICHTENBREE).

Commissarissen der Buitengewone leden :

J. M. v. d. LINDEN (later H. H. SLUITER).
L. J. T. RAMAER.
A. F. J. INGENHOUSZ.
C. A. J. BEELAERTS VAN BLOKLAND.

In den Almanak voor 1837 wordt voor 't eerst het Bestuur opgegeven.

I. Voor de werkende Leden :

G. UMBGROVE, Praeses.
J. ENSCHEDÉ Jr., Secretaris.
J. J. VIOTTA, Thesaurier.
C. SLICHTENBREE, Commissaris.

II. Voor de buitengewone Leden :

L. J. T. RAMAER.
A. F. J. INGENHOUSZ (later C. J. LONCQ).
C. A. J. BEELAERTS VAN BLOKLAND.
H. H. SLUITER.

Almanak voor :

1838. I. Voor de werkende Leden :

C. SLICHTENBREE, Praeses.
FR. G. J. VAN RYCKEVORSEL, Secretaris.
A. J. HOUCK, Thesaurier.
M. C. H. PAUW, Commissaris.

II. Voor de buitengewone Leden :

C. A. J. BEELAERTS VAN BLOKLAND.
H. H. SLUITER.
C. J. LONCQ.
H. LUHRMAN.

1839. I. Voor de werkende Leden :

M. C. H. PAUW, President.
FR. G. J. VAN RYCKEVORSEL, Secretaris.
P. HALBERTSMA, Thesaurier.
C. B. LABOUCHÈRE, Commissaris.

II. Voor de buitengewone Leden :

H. H. SLUITER.
H. CANKRIEN.
J. A. VAN HAMEL.
W. H. DULLERT.

1840. Voor de werkende Leden :

M. C. H. PAUW, President.
P. HALBERTSMA, Secretaris.
C. B. LABOUCHÈRE, Thesaurier.
W. A. BAUD.

Voor de buitengewone Leden :

H. CANKRIEN.
W. H. DULLERT.
W. J. A. JONCKBLOET.
J. P. ROUX.

Almanak voor :
1841.

Voor de werkende Leden :

J. VAN DELDEN, President.
L. A. E. v. KRETSCHMAR VAN WYK EN AALBURG, Secretaris.
W. A. BAUD, Thesaurier.
E. M. VAN LEEUWEN.

Voor de buitengewone Leden :

J. A. ENSCHEDÉ.
C. J. SPEELMAN.
E. A. DE ROO.
A. SIEWERTSZ VAN REESEMA.

1842. Voor de werkende Leden :

H. F. T. VAN SCHAECK, President.
E. A. JORDENS, Secretaris (A. VAN DEVENTER van 8 Juni tot 5 October 1841).
H. J. HALBERTSMA, Thesaurier.
M. J. PAUW.

Voor de buitengewone Leden :

E. A. DE ROO.
A. SIEWERTSZ VAN REESEMA.
G. B. EMANTS.
J. W. SCHICK.

1843. Voor de werkende Leden :

H. J. HALBERTSMA, President (later NOLTHENIUS).
H. C. NOLTHENIUS, Secretaris (later A. M. HELMICH).
P. VAN DER MEER MOHR, Thesaurier.
G. E. ZILCKEN.

Voor de buitengewone Leden :

A. SIEWERTZ VAN REESEMA.
J. W. SCHICK.
C. B. H. ROYER.
J. E. DE KLERK.

1844. Voor de werkende Leden :

A. M. HELMICH, President.
C. J. ENSCHEDÉ, Secretaris.
H. E. HUYSSEN VAN KATTENDYKE, Thesaurier.
J. LOUDON.

Almanak voor :

Voor de buitengewone Leden :

W. C. J. DE VICQ.
A. LOUDON.
L. J. DELBAERE.
P. C. VISSER.

1845. H. E. HUYSSEN VAN KATTENDIJKE, praeses.
J. LOUDON, Secretaris.
C. J. ENSCHEDÉ, Thesaurier.
P. M. NOLTHENIUS.

Buitengewone Commissarissen.

W. C. J. DE VICQ.
A. LOUDON.
L. J. DELBAERE.
D. J. C. VAN LENNEP.

1846. J. LOUDON, praeses.
A. M. FOKKER, Secretaris.
D. J. W. LEMZON PIJNACKER, Thesaurier.
C. A. O. VAN CATTENBURGH.

Buitengewone Commissarissen.

L. J. DELBAERE.
L. P. OP DEN HOOFF.
D. J. C. VAN LENNEP.
M. VAN NIJST.

1847. C. A. O. VAN CATTENBURGH, Praeses.
W. P. C. KNUYSE DE MEY, Secretaris.
F. J. W. LEMZON PIJNACKER, Thesaurier.
M. C. SIMON.

Buitengewone Commissarissen.

L. J. DELBAERE.
J. VAN SLINGELANDT.
A. M. VERHUELL.
H. J. VAN DER HEIM.

1848. M. A. SIMON, Praeses.
W. P. C. KNUYSE DE MEY, Secretaris.
J. J. BEAUJON, Thesaurier.
C. P. H. VAN LELYVELD.

Almanak voor :

Buitengewone Commissarissen.

H. J. VAN DER HEIM.
W. F. VAN DOORN.
B. KLESSENAAR.
G. W. DE STOPPELAAR.
R. C. VAN CAMMINGHA.
T. A. LAMBRECHTSEN.

1849. W. P. C. KNUYSE DE MEY, Praeses.
A. J. BEUKERS, Secretaris.
J. H. DE STOPPELAAR, Thesaurier.
J. H. VAN FOREEST VAN DER PALM.

Buitengewone Commissarissen.

B. KLESSENAAR.
G. W. DE STOPPELAAR.
R. C. VAN CAMMINGHA.
P. J. JANSEN.
P. G. E. H. DE BIEBERSTEIN.
C. COCK.

1850. Commissie voor het Muzykgezelschap Sempre Crescendo.
A. J. BEUKERS, Praeses.
J. H. DE STOPPELAAR, Secretaris.
P. G. VAN ANROOY, Thesaurier.
J. H. VAN FOREEST VAN DER PALM.

Commissarissen van Orde.

C. COCK.
M. A. VAN ROGGEN.
J. J. DE REUS.
A. J. HOEKWATER.
F. D. F. DE MEY VAN ALKEMADE.
C. VOSMAER.

1851. P. G. VAN ANROOY, Praeses.
J. TIELENIUS KRUYTHOFF, Secretaris.
J. W. VAN LANSBERGE, Thesaurier.
L. H. KOOLHOVEN.

Buitengewone Commissarissen.

C. COCK.
A. J. HOEKWATER.
J. H. NEETHLING.
J. C. RASCH.
J. M. PIEPERS.
B. H. M. DRIESSEN.

Almanak voor :

1852. J. TIELENIUS KRUYTHOFF, Praeses.
L. H. KOOLHOVEN, Secretaris.
J. B. WYNHOFF, Thesaurier.
H. M. ADRIAANS.

Buitengewone Commissarissen.

C. COCK.
A. J. HOEKWATER.
J. H. NEETHLING.
J. C. RASCH.
J. M. PIEPERS.
B. H. M. DRIESSEN.

1853. J. W. VAN LANSBERGE, Praeses.
J. B. WYNHOFF, Secretaris.
H. M. ADRIAANS, Thesaurier.
JAC. VAN KAATHOVEN.

Buitengewone Commissarissen.

J. COCK.
J. M. PIEPERS.
B. H. M. DRIESSEN.
J. H. NEETHLING.
H. W. FANGMAN.
H. A. LIPPMANN.

1854. JAC. VAN KAATHOVEN, Praeses.
J. A. VAN DER CHYS, Secretaris.
G. L. HERCKENRATH, Thesaurier.
J. G. F. TIMMERMANS.

Buitengewone Commissarissen.

H. W. FANGMAN.
J. H. A. LIPPMANN.
D. LODDER.
H. COCK.
C. R. E. VAN RYCKEVORSEL.
C. G. HULTMAN.

1855. JAC. VAN KAATHOVEN, Praeses.
J. A. VAN DER CHYS, Ab-actis.
G. L. HERCKENRATH, Thesaurier.
H. ROCHUSSEN.

Buitengewone Commissarissen.

H. W. FANGMAN.
D. LODDER.
H. COCK.
C. R. E. VAN RYCKEVORSEL.
C. G. HULTMAN.
J. P. BERDENIS VAN BERLEKOM.

1856. JAC. VAN KAATHOVEN, Praeses.
H. ROCHUSSEN, Ab-actis.
J. P. VAN OSSENBRUGGEN, Thesaurier.
L. G. F. BICCARD.

Buitengewone Commissarissen.

H. COCK.
J. P. BERDENIS VAN BERLEKOM.
D. VIRULY.
J. WIGGERTS VAN NAUTA.
J. H. SINGENDONCK.
A. M. MAAS GEESTERANUS.

1857. J. P. VAN OSSENBRUGGEN, Praeses.
C. W. H. VAN KAATHOVEN Jr., Ab-actis.
C. J. A. QUARLES VAN UFFORD, Thesaurier.
A. VAN WESSEM.

Buitengewone Commissarissen.

J. P. BERDENIS VAN BERLEKOM.
J. D. VIRULY.
J. WIGGERTS VAN NAUTA.
J. H. SINGENDONCK.
A. M. MAAS GEESTERANUS.
J. H. ZILVER RUPE.

1858. C. W. H. VAN KAATHOVEN Jr., Praeses.
A. H. VAN ANDEL, Ab-actis.
F. H. J. DE BIEBERSTEIN, Thesaurier.
F. S. K. J. VAN RANDWYCK.

Buitengewone Commissarissen.

J. WIGGERTS VAN NAUTA.
J. H. ZILVER RUPE.
A. M. MAAS GEESTERANUS.
J. H. SINGENDONCK.
H. VAN DEN HEUVEL.
E. G. J. TILMAN.

Almanak voor :

1859.

A. H. VAN ANDEL, Praeses.
F. S. K. J. VAN RANDWYCK, Ab-actis.
J. W. KRAMERS, Thesaurier.
J. M. ISEBREE MOENS.

Buitengewone Commissarissen.

J. H. ZILVER RUPE.
J. SLUYTERMAN VAN LOO.
E. G. J. TILMAN.
B. J. P. VAN DER KEMP.
J. C. SINGELS.
H. F. VAN PRAAG HEYMANS.

1860.

Gewone Commissarissen.

A. H. VAN ANDEL, Praeses.
J. W. KRAMERS, Ab-actis.
J. M. ISEBREE MOENS, Quaestor.
E. KIST.

Buitengewone Commissarissen.

A. HELLER.
J. VAN HEUKELOM.
J. G. DE VOOGT.
J. H. DE RAADT.
N. G. STUFKEN.
S. A. VAN DER CHYS.

1861.

Gewone Commissarissen.

J. M. ISEBREE MOENS, President.
W. A. ENGELBRECHT, Secretaris.
O. B. VRIESENDORP, Thesaurier.
F. G. A. REITZ.

Buitengewone Commissarissen.

A. HELLER.
J. VAN HEUKELOM.
J. G. DE VOOGT.
J. H. DE RAADT.
N. G. STUFKEN.
S. A. VAN DER CHYS.

1862.

Gewone Commissarissen.

O. B. VRIESENDORP, President.
F. G. A. REITZ, Secretaris.
M. H. V. ESSER, Thesaurier.
G. J. DOZY.

Almanak voor :

Buitengewone Commissarissen.

J. VAN HEUKELOM.
N. G. STUFKEN.
L. J. VAN GELEIN VITRINGA.
P. HEYTING.
H. J. DE GRAAF.
H. VAN DER HOEVEN.

1863. G. W. VAN RECHTEREN VAN APPELTERN, President.

Commissie voor de Muziek.

F. J. M. JESPERS, Vice-President.
J. J. N. BURNIER, Secretaris.
J. F. v. HUMALDA VAN EYSINGA.
C. ASSER.

Commissie van Administratie.

H. J. DE GRAAF, Thesaurier.
H. VAN DER HOEVEN, Bibliothecaris.
W. VAN DER ELST.
F. A. P. WITTERT.
H. VAN DER WYCK.
J. D. C. C. W. DE CONSTANT REBECQUE.

1864. G. W. VAN RECHTEREN VAN APPELTERN, President.

Commissie voor de Muziek.

F. J. M. JESPERS, Vice-President.
J. J. N. BURNIER, Secretaris.
C. ASSER.
A. L. VAN CATTENBURCH.

Commissie van Administratie.

H. J. DE GRAAF, Thesaurier.
J. F. v. HUMALDA VAN EYSINGA, Bibliothecaris.
H. VAN DER WYCK.
J. D. C. C. W. DE CONSTANT REBECQUE.
J. P. BREDIUS.

1865. C. ASSER, President.

Commissie voor de Muzyk.

S. J. FOCKEMA ANDREAE, Vice-President.
H. BINNERTS, Secretaris.
U. H. HUBER, Bibliothecaris.
J. A. TOURS.

Almanak voor :

Commissie van Administratie.

A. VAN DER GOES, Thesaurier.
L. VAN MEEUWEN.
A. P. R. C. VAN DER BORCH TOT VERWOLDE.
W. O. T. VAN OUDHEUSDEN.
A. E. BOELENS VAN EYSINGA.
C. H. MOENS.

1866. L. VAN MEEUWEN, Praeses.

Commissie voor de Muziek.

H. B. VAN TETS, Vice-praeses.
W. K. S. VAN DER MANDELE, Ab-actis.
C. L. A. J. HUYSSEN VAN KATTENDYKE, Bibliothecaris.
A. E. BOELENS VAN EYSINGA.

Commissie van Administratie.

A. T. HEYLIGERS, Quaestor.
D. A. W. VAN TETS.
A. W. BLUME.
O. M. P. H. BEERENBROEK.
R. J. W. F. VAN HÖEVELL.
J. W. A. v. SCHMIDT AUF ALTENSTADT.

1867. W. K. S. VAN DER MANDELE, President.

Commissie voor de Muziek.

H. B. VAN TETS, Vice-president.
W. JAGER GERLINGS, Secretaris.
R. J. F. W. VAN HÖEVELL NYENHUIS, Bibliothecaris.
A. M. PINO.

Commissie van Administratie.

L. H. N. F. M. BOSCH VAN ROSENTHAL, Thesaurier.
O. M. P. H. BEERENBROEK.
J. W. A. v. SCHMIDT AUF ALTENSTADT.
E. VAN DEN BERCH VAN HEEMSTEDE.
A. J. DYCKMEESTER.
C. L. BREVET.

1868. W. K. S. VAN DER MANDELE, President.

Muziek-Commissie.

W. JAGER GERLINGS, Vice-president.
J. H. VAN REENEN, Secretaris.
A. M. PINO, Bibliothecaris.
J. LEUR Jr.

Almanak voor :

Administratie-Commissie.

H. D. VAN KETWICH VERSCHUUR, Thesaurier.
C. L. BREVET.
P. VAN DER POEL.
J. ROMSWINCKEL.
E. W. BERG.
H. J. DYCKMEESTER.

1869. W. JAGER GERLINGS, President.

Muziek-Commissie.

J. H. VAN REENEN, Vice-president.
J. H. R. VAN SCHAICK, Secretaris.
J. LEUR Jr., Bibliothecaris.
A. H. M. VAN BERCKEL.

Administratie-Commissie.

J. G. PHILIPPI, Thesaurier.
J. ROMSWINCKEL.
H. M. C. POORTMAN.
F. A. A. PRIJN.
W. VAN OLDEN.
W. A. DE JONGE.

1870. J. H. VAN REENEN, President.

Muziek-Commissie.

H. M. C. POORTMAN, Vice-president.
T. A. J. VAN EYSINGA, Secretaris.
A. R. ARNTZENIUS, Bibliothecaris.
J. H. R. VAN SCHAICK.

Administratie-Commissie.

W. A. DE JONGE, Thesaurier.
F. A. A. PRIJN.
H. J. KLEIN.
W. H. SNOUCK HURGRONJE.
C. H. BEELAERTS VAN BLOKLAND.
J. H. D. VAN DER PALM.

1871. J. H. VAN REENEN, President.

Muziek-Commissie.

W. J. SNOUCK HURGRONJE, Vice-president.
J. VAN SETTEN, Secretaris.
T. A. J. VAN EYSINGA, Bibliothecaris.
C. VAN EYSINGA.

Almanak voor :

Administratie-Commissie.

C. H. BEELAERTS VAN BLOKLAND, Thesaurier.
C. H. PRINS.
J. G. CANTIUS VAN BLOMMESTEIN.
J. ENSCHEDÉ Jr.
E. F. VAN RYCKEVORSEL VAN KESSEL.
H. J. KLEIN.

1872. W. J. SNOUCK HURGRONJE, Praeses.

Muziek-Commissie.

T. A. J. VAN EYSINGA, Vice-praeses.
A. C. VAN ORSOY VEEREN, Ab-actis.
C. VAN EYSINGA, Bibliothecaris.
J. ENSCHEDÉ, Thesaurier.
P. J. F. M. VAN DER DOES DE WILLEBOIS.
H. J. G. VAN SWIETEN.
H. F. DE KOCK.
J. P. CASTENDIJK.
H. T. G. OTTENHOFF.
B. VAN LOON.

1873. JOH. ENSCHEDÉ Jr., Praeses.
P. J. F. M. VAN DER DOES DE WILLEBOIS, Vice-praeses.
H. F. DE KOCK, Thesaurier.
H. VAN SWIETEN.
J. A. H. VAN ZUYLEN VAN NYEVELT, Secretaris.
W. K. VAN WALREE.
F. M. H. A. MICHIELS VAN VERDUYNEN.
W. P. HUBERT Jr.
D. VAN CAPPELLEN.
J. KAPPEYNE VAN DE COPPELLO.
K. POLANO.

1874. H. F. DE KOCK, Praeses.
J. KAPPEYNE VAN DE COPPELLO, Vice-preases.
D. VAN CAPELLEN, Thesaurier.
J. A. H. VAN ZUYLEN VAN NYEVELT, Bibliothecaris.
H. A. VIOTTA, Secretaris.
L. A. BLANCKENHAGEN.
C. WITTE VAN DE VELDE.
F. F. VAN SCHERPENBERG.
J. H. FRANSEN VAN DE PUTTE.
W. G. VAN DE POLL.
G. C. C. WIGGERS VAN KERCHEM.

Almanak voor :

1875. D. VAN CAPELLEN, Praeses.
C. WITTE VAN DE VELDE, Vice-praeses.
G. C. C. WIGGERS VAN KERCHEM, Thesaurier.
H. J. DEL COURT, Bibliothecaris.
C. H. M. SCHADEE, Secretaris.
J. H. FRANSEN VAN DE PUTTE.
H. ZILLESEN.
L. J. VAN DER MAESEN DE SOMBREFF.
F. H. M. VAN LILAAR.
P. HAITSMA MULIER.
A. A. KÜLLER.

1876. G. C. C. WIGGERS VAN KERCHEM, Praeses.
L. J. VAN DER MAESEN DE SOMBREFF, Vice-praeses.
H. ZILLESEN, Thesaurier.
P. HAITSMA MULIER, Bibliothecaris.
H. J. DEL COURT, Secretaris.
F. H. M. VAN LILAAR.
J. A. DE VOS VAN STEENWIJK.
L. P. M. H. MICHIELS VAN VERDUYNEN.
G. E. HUYSSEN VAN KATTENDYKE.
H. M. DE KUIPER.
H. A. VAN DE VELDE.

1877. H. J. DEL COURT, Praeses.
H. ZILLESEN, Vice-praeses.
H. M. DE KUYPER, Ab-actis.
L. P. M. H. MICHIELS VAN VERDUYNEN, Quaestor.
G. E. HUYSSEN VAN KATTENDYKE, Bibliothecaris.
J. A. DE VOS VAN STEENWIJK.
H. A. VAN DE VELDE.
J. F. VAN DER LEK DE CLERCQ.
C. TH. VAN DEVENTER.
D. FOCK.
J. E. DE STURLER.

1878. L. P. H. M. MICHIELS VAN VERDUYNEN, Praeses.
H. M. DE KUYPER, Ab-actis.
H. A. VAN DE VELDE, Vice-praeses.
J. F. VAN DER LEK DE CLERCQ, Quaestor.
D. FOCK, Bibliothecaris.
E. L. VAN LIMBURG STIRUM.
M. G. SMALT.
L. A. M. DE BRUYN.
H. GEVERS.
A. MACLAINE PONT.
L. H. BROWNE.

Almanak voor :

1879.
D. FOCK, Praeses.
A. MACLAINE PONT, Vice-praeses.
H. M. DE KUYPER, Ab-actis.
L. H. BROWNE, Quaestor.
H. GEVERS, Bibliothecaris.
M. G. SMALT.
F. J. J. M. VAN RIJCKEVORSEL.
L. A. A. JUNIUS VAN HEMERT.
A. F. VAN BLOMMESTEIN.
W. A. MEES.
A. W. BODDAERT.

1880.
L. H. BROWNE, Praeses.
A. F. VAN BLOMMESTEIN, Vice-praeses.
M. G. SMALT, Ab-actis.
F. J. J. M. VAN RIJCKEVORSEL, Quaestor.
W. A. MEES, Bibliothecaris.
A. W. BODDAERT.
.....
L. EVEKINK.
W. F. VAN DER WYCK.
J. J. VRIESENDORP.
H. G. VAN SONSBEEK.

1881.
A. W. BODDAERT, President.
H. G. VAN SONSBEEK, Vice-president.
J. J. VRIESENDORP, Secretaris.
W. F. VAN DER WYCK, Thesaurier.
L. EVEKINK, Bibliothecaris.
J. A. FONTEIN.
J. A. G. DE VOS VAN STEENWIJK.
J. J. DE REUS Jr.
J. J. A. VAN LIDT DE JEUDE.
M. H. DE BONVOUST BEECKMAN.
J. K. HUMMEL.

1882.
W. F. VAN DER WYCK, President.
J. J. VRIESENDORP Czn., Vice-president.
J. K. HUMMEL, Secretaris.
L. J. A. VAN LIDT DE JEUDE, Thesaurier.
J. J. DE REUS Jr., Bibliothecaris.
D. ROÉLL.
T. M. VERSTER.
M. A. M. VIRULY.
H. GONSALVES.
J. R. KOOPMANS VAN BOEKEREN.
H. G. F. MOCK.

Almanak voor :

1883. ....., Praeses.
D. ROÉLL, Ab-actis.
....., Quaestor.
J. J. DE REUS Jr., Bibliothecaris.
M. A. M. VIRULY.
H. G. GONSALVES.
P. F. C. M. BERNHARD.
J. E. O. A. A. VAN BYLANDT VAN BENTHORN.

1884. D. ROÉLL, Praeses.
M. A. C. BIJLEVELD, Ab-actis.
P. F. C. M. BERNHARD, Quaestor.
J. E. O. A. A. VAN BYLANDT VAN BENTHORN.
P. A. OETGENS VAN WAVEREN PANCRAS CLIFFORD.

1885. Commissie van Beheer voor het Muziekgezelschap Sempre Crescendo.

D. ROÉLL, Praeses.
M. C. A. BIJLEVELD, Ab-actis.
P. F. C. M. BERNHARD, Quaestor.
J. E. O. A. A. VAN BYLANT VAN BENTHORN.
P. A. OETGENS VAN WAVEREN PANCRAS CLIFFORD.

1886. Als boven.

D. ROÉLL, Praeses.
M. C. A. BIJLEVELD, Ab-actis.
P. F. C. M. BERNHARD, Quaestor.
J. E. O. A. A. VAN BYLANDT VAN BENTHORN.
P. A. OETGENS VAN WAVEREN PANCRAS CLIFFORD.

1887. Als boven.

D. ROÉLL, Praeses.
M. C. A. BIJLEVELD, Ab-actis.
P. F. C. M. BERNHARD, Quaestor.
J. E. O. A. A. VAN BYLANDT VAN BENTHORN.
P. A. OETGENS VAN WAVEREN PANCRAS CLIFFORD.

1888. Bestuur van het Muziekgezelschap Sempre Crescendo.

J. B. W. VAN HUGENPOTH, President.
J. G. COLENBRANDER, Secretaris.
W. C. G. VAN EYSINGA, Thesaurier.
L. F. DRIESSEN, Bibliothecaris.
J. LOUDON.

Almanak voor :

1889. J. LOUDON, President.
J. G. COLENBRANDER, Secretaris.
W. C. G. VAN EYSINGA, Thesaurier.
E. SMIT.
W. F. BIJLEVELD.

1890. J. LOUDON, President.
E. VAN DER OUDERMEULEN, Secretaris.
W. F. BIJLEVELD, Thesaurier.
E. SMIT.
W. C. G. VAN EYSINGA.

1891. W. C. G. VAN EYSINGA, President.
E. VAN DER OUDERMEULEM, Secretaris.
J. A. LE COULTRE.
D. F. TEIXEIRA DE MATTOS, Bibliothecaris.
TJ. A. M. A. v. HUMALDA VAN EYSINGA, Thesaurier.

1892. RH. FEITH, Praeses.
A. C. D. DE GRAEFF, Ab-actis.
TJ. A. M. A. v. HUMALDA VAN EYSINGA, Quaestor.
D. F. TEIXEIRA DE MATTOS, Bibliothecaris.
W. C. MATTHES.

1893. TJ. A. M. A. v. HUMALDA VAN EYSINGA, Praeses.
A. C. D. DE GRAEFF, Ab-actis.
C. FEITH, Quaestor.
G. G. VAN DER HOEVEN, Bibliothecaris.
M. H. VAN OOSTERZEE, Commissaris.

1894. A. C. D. DE GRAEFF, Praeses.
G. G. VAN DER HOEVEN, Ab-actis.
C. FEITH, Quaestor.
M. H. VAN OOSTERZEE, Bibliothecaris.
H. C. OBREEN, Commissaris.

1895. M. H. VAN OOSTERZEE, Praeses.
G. G. VAN DER HOEVEN, Ab-actis.
H. C. OBREEN, Quaestor.
J. A. N. PATIJN, Bibliothecaris.
JOH. DE BERGH, Commissaris.

1896. J. A. N. PATIJN, Praeses.
J. W. M. VAN DER KUN, Ab-actis.
C. E. STOLK, Quaestor.
H. C. OBREEN.
JOH. DE BERGH.

Almanak voor :

1897. C. E. STOLK, Praeses.
J. W. M. VAN DER KUN, Ab-actis.
G. J. HENNY, Quaestor.
J. L. STEENLACK.
F. G. W. J. BACKER.

1898. J. L. STEENLACK, Praeses.
F. G. W. J. BACKER, Ab-actis.
A. W. KIST, Quaestor.
J. W. M. VAN DER KUN, Bibliothecaris.
A. G. VREEDE, Commissaris.

1899. A. W. KIST, Praeses.
A. G. VREEDE, Ab-actis.
H. A. HARTOGH, Quaestor.
F. G. W. J. BACKER, Bibliothecaris.
J. W. M. VAN DER KUN, Commissaris.

1900. F. G. W. J. BACKER, Praeses.
H. VAN DER HOEVEN, Ab-actis.
H. A. HARTOGH, Quaestor.
A. G. VREEDE, Bibliothecaris.
W. G. DE MAREZ OYENS, Commissaris.

1901. H. A. HARTOGH, Praeses.
H. VAN DER HOEVEN Jr., Ab-actis.
M. E. POLANO, Quaestor.
O. ELIAS, Bibliothecaris.
C. DE GRAEFF, Commissaris.

1902. H. VAN DER HOEVEN Jr., Praeses.
C. DE GRAEFF, Ab-actis.
M. E. POLANO, Quaestor.
O. ELIAS, Bibliothecaris.
R. V. BAKKER, Commissaris.

1903. M. E. POLANO, Praeses.
C. DE GRAEFF, Ab-actis.
R. V. BAKKER, Quaestor.
J. BOON Jr., Bibliothecaris.
W. C. BEUCKER ANDREAE, Commissaris.

1904. C. DE GRAEFF, Praeses.
R. V. BAKKER, Vice-praeses.
C. W. THÖNE, Ab-actis.
W. C. BEUCKER ANDREAE, Quaestor.
JASPER BOON Jr., Bibliothecaris.

Almanak voor :

1905.
J. BOON Jr., Praeses.
C. W. THÖNE, Vice-praeses.
F. F. ROYER, Ab-actis.
F. M. C. HENGEVELD, Quaestor.
J. L. VAN TRICHT, Bibliothecaris.

1906.
F. M. C. HENGEVELD, Praeses.
C. W. THÖNE, Vice-praeses.
F. F. ROYER, Ab-actis.
J. L. VAN TRICHT, Quaestor.
L. BRENDER À BRANDIS, Bibliothecaris.

1907.
F. M. C. HENGEVELD, Praeses.
F. F. ROYER, Ab-actis.
J. L. VAN TRICHT, Quaestor.
L. BRENDER À BRANDIS, Bibliothecaris.
E. POLAK DANIËLS, Commissaris.

1908.
L. BRENDER À BRANDIS, Praeses.
W. H. H. MIDDENDORP, Ab-actis.
E. POLAK DANIËLS, Quaestor.
C. P. VAN ROSSEM, Bibliothecaris.
J. J. VAN WALSEM, Commissaris.

1909.
C. P. VAN ROSSEM, Praeses.
G. J. KLOOS, Ab-actis.
A. D. FOKKER, Quaestor.
A. K. W. ARNTZENIUS, Bibliothecaris.
J. J. VAN WALSEM, Commissaris.

1910.
C. P. VAN ROSSEM, Praeses.
G. J. KLOOS, Ab-actis.
A. D. FOKKER, Quaestor.
A. K. W. ARNTZENIUS, Bibliothecaris.
J. J. VAN WALSEM, Commissaris.

1911.
A. D. FOKKER, Praeses.
F. J. H. VAN DEINSE, Ab-actis.
M. SICHTERMAN, Quaestor.
A. K. W. ARNTZENIUS, Bibliothecaris.
G. J. KLOOS, Commissaris.

1912.
G. J. KLOOS, Praeses.
F. J. H. VAN DEINSE, Ab-actis.
D. G. COHEN TERVAERT, Quaestor.
H. GILTAY, Bibliothecaris.
J. C. LEE, Commissaris.

Almanak voor :

1913. F. J. H. VAN DEINSE, Praeses.
M. J. H. DE BRUYN VAN MELIS- EN MARIEKERKE, Ab-actis.
G. J. J. VAN BERCKEL, Quaestor.
H. GILTAY, Bibliothecaris.
D. G. COHEN TERVAERT, Commissaris.

1914. F. J. H. VAN DEINSE, Praeses.
M. J. H. DE BRUYN VAN MELIS- EN MARIEKERKE, Ab-actis.
G. R. W. KYMMELL, Quaestor.
H. GILTAY, Bibliothecaris.
J. H. DE MOL VAN OTTERLOO, Commissaris.

1915. M. J. H. DE BRUYN VAN MELIS- EN MARIEKERKE, Praeses.
J. H. DE MOL VAN OTTERLOO, Ab-actis.
G. R. W. KYMMELL, Quaestor.
H. GILTAY, Bibliothecaris.
W. J. J. DE SAUVAGE NOLTING, Commissaris.

1916. G. R. W. KYMMELL, Praeses.
C. J. KLEYN, Ab-actis.
H. A. TELS, Quaestor.
W. J. J. DE SAUVAGE NOLTING, Bibliothecaris.
J. G. O. VAN LIJNDEN.

1917. W. J. J. DE SAUVAGE NOLTING, praeses.
C. J. KLEYN, Ab-actis.
H. A. DE BRUYN KOPS, Quaestor.
E. G. VAN BENTHEM VAN DEN BERGH, Bibliothecaris.
G. N. MUNK, Commissaris.

1918. W. J. J. DE SAUVAGE NOLTING, praeses.
C. J. KLEYN, Ab-actis.
P. D. E. TEIXEIRA DE MATTOS, Quaestor.
G. N. MUNK, Bibliothecaris.
E. G. VAN BENTHEM VAN DEN BERGH, Commissaris.

1919. P. D. E. TEIXEIRA DE MATTOS, Praeses.
O. W. SIPKES Jr., Ab-actis.
L. M. C. ROLLIN COUQUERQUE, Quaestor.
G. C. J. DE MARET TAK, Bibliothecaris.
A. DE MOL VAN OTTERLOO, Commissaris.

Almanak voor :

1920. G. C. J. DE MARET TAK, Praeses.
I. DUFOUR, Ab-actis.
J. DE MOL VAN OTTERLOO, Quaestor.
J. M. NOOTHOVEN VAN GOOR, Bibliothecaris.
L. M. C. ROLLIN COUQUERQUE, Commissaris.

1921. J. DE MOL VAN OTTERLOO, Praeses.
J. G. NYSINGH, Ab-actis.
A. VAN ASSENDORP, Quaestor.
A. MOUT, Bibliothecaris.
L. M. C. ROLLIN COUQUERQUE, Commissaris.

1922. J. G. NYSINGH, Praeses.
M. M. SCHIM VAN DER LOEFF, Ab-actis.
P. 's JACOB, Quaestor.
J. TONCKENS, Bibliothecaris.
J. ROEST CROLLIUS, Commissaris.

1923. M. M. SCHIM VAN DER LOEFF, Praeses.
R. P. SUERMONDT, Ab-actis.
J. TONCKENS, Quaestor.
C. A. SCHOEMAKER, Bibliothecaris.
J. ROEST CROLLIUS, Commissaris.

1924. F. TABINGH SUERMONDT, Praeses.
W. LOCKER DE BRUYNE Jr., Ab-actis.
P. 's JACOB, Quaestor.
A. H. PHILIPSE, Bibliothecaris.
C. A. SCHOEMAKER, Commissaris.

1925. A. H. PHILIPSE, Praeses.
J. V. RYPPERDA WIERDSMA, Ab-actis.
T. LOCKER DE BRUYNE, Quaestor.
F. L. SCHLINGEMANN, Bibliothecaris.
G. A. VAN HAEFTEN, Commissaris.

1926. G. A. VAN HAEFTEN, Praeses.
U. W. H. STHEEMAN, Ab-actis.
C. J. A. DE RANITZ, Quaestor.
C. B. DUYSTER, Bibliothecaris.
J. V. RYPPERDA WIERDSMA, Commissaris.

1927. C. T. DE VRIES ROBBÉ, Praeses.
P. A. L. VAN OGTROP, Ab-actis.
C. J. A. DE RANITZ, Quaestor.
C. B. DUYSTER, Bibliothecaris.
J. KROESE, Commissaris.

Almanak voor :

1928. J. KROESE, Praeses.
C. B. DUYSTER, Ab-actis.
L. J. VAN GELEIN VITRINGA, Quaestor.
S. A. LIEZENBERG, Bibliothecaris.
E. VAN HAEFTEN, Commissaris.

1929. E. VAN HAEFTEN, Praeses.
S. A. LIEZENBERG, Ab-actis.
D. W. DUYSTER, Quaestor.
W. H. VAN SOMEREN GREVE, Bibliothecaris.
B. H. EVERTS, Commissaris.

1930. W. H. VAN SOMEREN GREVE, Praeses.
B. H. EVERTS, Ab-actis.
H. WICHERS, Quaestor.
G. BEELAERTS VAN BLOKLAND, Bibliothecaris.
J. DE BRAUW, Commissaris.

1931. B. H. EVERTS, Praeses.
J. DE BRAUW, Ab-actis.
M. SCHREUDER, Quaestor.
A. CHR. RUEB, Bibliothecaris.
I. J. HAVELAAR Jr., Commissaris.

1182522